

**POLA INTERAKSI SOSIAL DALAM KALANGAN MURID
PELBAGAI ETNIK DI SEKOLAH MENENGAH KEBANGSAAN
SEKITAR SUNGAI PETANI, KEDAH**

Oleh:

NAJEEMAH BT MOHD. YUSOF

**Tesis yang diserahkan untuk memenuhi keperluan
bagi Ijazah Doktor Falsafah**

September 2005

PENGHARGAAN

Alhamdulillah, dipanjatkan syukur ke hadhrat Illahi kerana atas izin, petunjuk dan hidayahNya dapat saya menyempurnakan penyelidikan ini. Setinggi-tinggi penghargaan dan terima kasih yang tidak terhingga diucapkan kepada penyelia saya, Prof Madya Dr. Haji Ishak Bin Ramly yang telah memberi seliaan, bimbingan, tunjuk ajar dan dorongan dengan penuh dedikasi sepanjang penyelidikan dijalankan.

Sebagai kakitangan akademik sepenuh masa dan pelajar sambilan program ijazah lanjutan, saya memikul tanggungjawab berganda dengan tabah dan merencanakan masa untuk melaksanakan tugas dengan fokus yang berbeza. Oleh itu saya sangat-sangat berterima kasih kepada Dekan Pusat Pengajian Ilmu Pendidikan, Profesor Dr. Aminah Ayob atas sokongan dan dorongan yang telah diberikan. Setinggi-tinggi penghargaan dan terima kasih diucapkan kepada bekas penyelia saya iaitu Profesor Madya Dr. Mustafa Kassim, rakan setugas Dr. Nadaraja Kannan serta rakan di Pusat Pengajian Ilmu Pendidikan kerana perihatin, dorongan, sokongan dan sumbangan ikhlas untuk menyempurnakan penyelidikan ini. Saya juga ucapkan ribuan terima kasih kepada Puan Maimunah Hashim (PPIP) kerana membantu dalam menaip tesis ini.

Kepada Kementerian Pendidikan Malaysia, khususnya Bahagian Perancangan dan Penyelidikan Dasar, Jabatan Pelajaran Negeri Kedah dan sekolah-sekolah menengah terbabit di sekitar Sungai Petani; saya merakamkan

ucapan terima kasih kerana memberi kebenaran, kerjasama dan sokongan untuk menjalankan kajian di sekolah-sekolah yang disenaraikan.

Untuk keluarga tersayang, sanjungan tinggi ditujukan khususnya suami saya, Tengku Shahrudin Bin Tengku Shahmalek yang begitu perihatin dan bersemangat untuk berkorban, memandu dan membantu untuk menentukan keupayaan menangani pelbagai rintangan. Untuk anakanda Tg. Mohd Kashfil Adzim dan Tg. Nahzatul Shifa juga diucapkan terima kasih atas inspirasi dan segala sokongan.

Terima kasih.

JADUAL KANDUNGAN

BAB I	PENGENALAN	MUKA SURAT
1.0	Pendahuluan	
1.1	Masyarakat Majmuk Di Malaysia	
1.2	Proses Sosial Golongan Imigran Di Malaysia	
1.3	Integrasi Sosial Melalui Pendidikan	
1.4	Pernyataan Masalah	
1.5	Kerangka Kajian	
1.6	Tujuan Kajian	
	1.6.1 Objektif Kajian	
1.7	Persoalan Kajian	
1.8	Hipotesis Kajian	
1.9	Kepentingan Kajian	
1.10	Definisi Operasional	
1.11	Batasan Kajian	
1.12	Kesimpulan	
BAB2	TINJAUAN BACAAN DAN KAJIAN BERKAITAN	
2.0	Pendahuluan	
2.1	Konsep dan Hubungan Etnik	
	2.1.1 Konsep Majoriti dan Konsep Minoriti Etnik	
	2.1.2 Hubungan Majoriti dan Minoriti Etnik	
2.2	Pola Interaksi Sosial Dalam Kalangan Etnik	
2.3	Persekitaran Sekolah	
	2.3.1 Bilangan Murid	

- 2.3.2 Amalan Perbezaan
- 2.3.3 Struktur Aktiviti Dalam Bilik Darjah
- 2.3.4 Sifat Pelajar Yang Ketara
- 2.3.5 Status Sosial Murid
- 2.4 Peranan Guru
  - 2.4.1 Peranan Pentadbir
- 2.5 Faktor-Faktor Mempengaruhi Integrasi Sosial (Faktor Murid)
  - 2.5.1 Faktor Bahasa
  - 2.5.2 Sempadan Etnik
    - 2.5.2.1 Kesedaran Silang Budaya
    - 2.5.2.2 Budaya Majmuk
    - 2.5.2.3 Identiti Etnik
    - 2.5.2.4 Jarak Sosial
    - 2.5.2.5 Sempadan Etnik dan Perhubungan Multi Etnik
      - 2.5.2.5.1 Perhubungan Multi Etnik Di Eropah
      - 2.5.2.5.2 Perhubungan Multi Etnik Di Asia
      - 2.5.2.5.3 Perhubungan Multi Etnik Di Amerika Syarikat
  - 2.5.3 Pola Persahabatan
    - 2.5.3.1 Jenis Persahabatan
    - 2.5.3.2 Model Teoritikal Smith
  - 2.5.4 Latar Belakang Keluarga
  - 2.5.5 Prasangka dan Stereotaip

- 2.5.5.1 Prasangka dan Diskriminasi
- 2.6 Konsep dan Pelaksanaan Sekolah Wawasan
- 2.7 Murid Berumur Antara 11 – 15 Tahun
  - 2.7.1 Transisi Dari Kanak-Kanak Ke Dunia Remaja
  - 2.7.2 Nilai, Sikap dan Tingkah laku
  - 2.7.3 Transisi
  - 2.7.4 Perkembangan Bahasa
- 2.8 Perspektif Teoritikal
  - 2.8.1 Teori Hubungan
    - 2.8.1.1 Teori Hubungan Antara Kumpulan
  - 2.8.2 Teori Pilihan Rasional
    - 2.8.2.1 Sifat Individu
    - 2.8.2.2 Situasi Individu
    - 2.8.2.3 Model
    - 2.8.2.4 Keperluan dan Minat
    - 2.8.2.5 Nilai
  - 2.8.3 Teori Interaksi Simbolik
  - 2.8.4 Teori Tarikan Interpersonal
- 2.9 Kerangka Teori Kajian
- 2.10 Kerangka Konseptual
- 2.11 Kesimpulan

BAB III KAEDAH PENYELIDIKAN

- 3.0 Pendahuluan
- 3.1 Reka Bentuk Kajian Kualitatif dan Kuantitatif
  - 3.1.1 Pendekatan dan Strategi Kajian Kualitatif

- 3.1.2 Perspektif dan Orientasi Kajian
- 3.1.3 Perspektif Penyelidik
- 3.1.4 Pendekatan dan Strategi Kajian Kuantitatif
- 3.2 Kawasan dan Populasi Kajian
- 3.3 Sampel Kajian
- 3.4 Pemboleh Ubah Kajian Bersandar dan Tidak Bersandar
- 3.5 Alat Ukur Kajian
  - 3.5.1 Inventori Latar Belakang Keluarga
  - 3.5.2 Inventori Bahasa
  - 3.5.3 Inventori Sempadan Etnik
    - 3.5.3.1 Inventori Budaya
    - 3.5.3.2 Inventori Identiti Etnik
    - 3.5.3.3 Inventori Jarak Sosial
    - 3.5.3.4 Inventori Pilihan
    - 3.5.3.5 Inventori Pola Persahabatan
  - 3.5.5 Inventori Prasangka
  - 3.5.6 Inventori Stereotaip
  - 3.5.7 Inventori Bilik Darjah
  - 3.5.8 Inventori Luar Bilik Darjah
  - 3.5.9 Inventori Guru
  - 3.5.10 Inventori Pentadbiran Sekolah
- 3.6 Kesahan dan Kebolehan Kepercayaan
  - 3.6.1 Kajian Rintis
- 3.7 Kutipan dan Analisis Data
  - 3.7.1 Kaedah dan Prosedur Analisis Data Kualitatif

- 3.7.1.1 Temu Bual dengan Guru dan Pentadbir
- 3.7.1.2 Temu Bual Kumpulan Fokus
- 3.7.1.3 Pemerhatian
- 3.7.1.4 Prosedur Analisis Data Kualitatif
- 3.7.2 Kaedah dan Prosedur Analisis Data Kuantitatif
  - 3.7.2.1 Pentadbir Kajian
- 3.8 Pelan Tindakan Kajian
- 3.9 Kesimpulan

BAB IV DAPATAN KAJIAN

- 4.0 Pendahuluan
- 4.1 Dapatan Soal Selidik
  - 4.1.1 Maklumat Demografi Pelajar
  - 4.1.2 Faktor Persekitaran Pelajar
    - 4.1.2.1 Pendidikan Ibu Bapa
    - 4.1.2.3 Bilangan Bangsa Di Kawasan Tempat Tinggal
    - 4.1.2.4 Jiran Sebelah Rumah
    - 4.1.2.5 Ibu Bapa Menggalakan Berkawan Dengan Bangsa Apa?
    - 4.1.2.6. Selalu Berkunjung Ke Rumah Jiran Bangsa Apa?
  - 4.1.2 Maklumat Diskriptif Dimensi Sikap dan Dimensi Proses
    - 4.1.3.1 Maklumat Diskriptif Jarak Sosial
    - 4.1.3.2 Maklumat Diskriptif Pilihan
    - 4.1.3.3 Maklumat Diskriptif Pola Persahabatan
  - 4.1.4 Kesimpulan

4.1.5 Laporan Kenormalan Data

4.5 Pengujian Hipotesis Kajian

- 4.5.1 Pengujian Ho 1: Tidak terdapat perbezaan min yang signifikan bertutur dalam bahasa Melayu di antara murid pelbagai etnik di Sekolah Menengah Kebangsaan dengan interaksi sosial
- 4.5.2 Pengujian Ho 2: Tidak terdapat perbezaan min yang signifikan sempadan etnik di antara murid pelbagai etnik di Sekolah Menengah Kebangsaan dengan interaksi sosial
- 4.5.3 Pengujian Ho 3: Tidak terdapat perbezaan min yang signifikan prasangka di antara murid pelbagai etnik di Sekolah Menengah Kebangsaan dengan interaksi sosial
- 4.5.4 Pengujian Ho 4: Tidak terdapat perbezaan min yang signifikan stereotaip di antara murid pelbagai etnik di Sekolah Menengah Kebangsaan dengan interaksi sosial
- 4.5.5 Pengujian Ho 5: Tidak terdapat perbezaan min yang signifikan aktiviti dalam bilik darjah di antara murid pelbagai etnik di Sekolah Menengah Kebangsaan dengan interaksi sosial
- 4.5.6 Pengujian Ho 6: Tidak terdapat perbezaan min yang signifikan aktiviti di luar bilik darjah di antara murid pelbagai etnik di Sekolah Menengah Kebangsaan dengan interaksi sosial
- 4.5.7 Pengujian Ho 7: Tidak terdapat perbezaan min yang signifikan peranan guru di antara murid pelbagai etnik di Sekolah Menengah Kebangsaan dengan interaksi sosial
- 4.5.8 Pengujian Ho 8: Tidak terdapat perbezaan min yang signifikan peranan pentadbir di antara murid pelbagai etnik di Sekolah Menengah Kebangsaan dengan interaksi sosial

- 4.5.9 Pengujian Ho 9: Tidak terdapat perbezaan min yang signifikan jarak sosial di antara murid pelbagai etnik di Sekolah Menengah Kebangsaan dengan interaksi sosial
- 4.5.10 Pengujian Ho 10: Tidak terdapat perbezaan min yang signifikan pilihan rasional di antara pelbagai etnik di Sekolah Menengah Kebangsaan dengan interaksi sosial
- 4.5.11 Pengujian Ho 11: Tidak terdapat perbezaan min yang signifikan pola persahabatan di antara murid pelbagai etnik di Sekolah Menengah Kebangsaan dengan interaksi sosial

4.5.12 Rumusan

4.6 Analisis Lanjutan

4.6.1 Analisis Faktor

- 4.6.1.1 Analisis Faktor Keseluruhan
Gabungan Murid Tingkatan 1,2 dan 4
- 4.6.1.2 Analisis Faktor Murid Tingkatan 1
- 4.6.1.3 Analisis Faktor Murid Tingkatan 2
- 4.6.1.4 Analisis Faktor Murid Tingkatan 4
- 4.6.1.5 Analisis Faktor Murid Sekolah Kebangsaan
- 4.6.1.6 Analisis Faktor Murid Sekolah Rendah Kebangsaan
- 4.6.1.7 Analisis Faktor Murid Sekolah Rendah Jenis Kebangsaan Cina
- 4.6.1.8 Analisis Faktor Murid Sekolah Rendah Jenis Kebangsaan Tamil

4.7 Analisis Multivariat

- 4.7.1 Anova Sehala Untuk Multivariat (Manova)
- 4.7.2 Mengira Statistik Kesan Saiz

- 4.7.3 Dapatan Analisis Multivariat
  - 4.7.3.1 Dapatan Semua Murid Tingkatan 1,2 dan 4
  - 4.7.3.2 Dapatan Murid Tingkatan 1
  - 4.7.3.3 Dapatan Murid Tingkatan 2
  - 4.7.3.4 Dapatan Murid Tingkatan 4
  - 4.7.3.5 Rumusan
- 4.8 Dapatan Temu Bual Kumpulan Fokus Murid
  - 4.8.1 Bahasa
  - 4.8.2 Sempadan Etnik
  - 4.8.3 Pola Persahabatan
  - 4.8.4 Prasangka
  - 4.8.5 Stereotaip
  - 4.8.6 Rumusan
- 4.9 Pemerhatian
  - 4.9.1 Interaksi Di dalam Bilik Darjah
  - 4.9.2 Interaksi Di luar Bilik Darjah
  - 4.9.3 Interaksi Semasa Aktiviti Ko-kurikulum
- 4.10 Temu Bual Dengan Guru dan Pentadbir
  - 4.10.1 Interaksi Sosial Murid Pelbagai Etnik
  - 4.10.2 Masalah/Konflik Yang Timbul
  - 4.10.3 Peranan Guru dan Pentadbir
  - 4.10.4 Cadangan
  - 4.10.5 Rumusan
- 4.11 Kesimpulan

BAB V PERBINCANGAN , RUMUSAN, IMPLIKASI DAN CADANGAN

- 5.0 Pendahuluan
  - 5.1 Rumusan dan Dapatan Kajian
    - 5.1.1 Persekitaran Tempat Tinggal Murid
    - 5.1.2 Bahasa dan Interaksi Sosial
    - 5.1.3 Sempadan Etnik
    - 5.1.4 Jarak Sosial
    - 5.1.5 Faktor Pilihan
    - 5.1.6 Pola Persahabatan
    - 5.1.7 Prasangka
    - 5.1.8 Stereotaip
    - 5.1.9 Interaksi Di dalam Bilik Darjah
    - 5.1.10 Interaksi Di luar Bilik Darjah
    - 5.1.11 Peranan Guru
    - 5.1.12 Peranan Pentadbir
- 5.2 Implikasi Kajian
  - 5.2.1 Implikasi Teori/Model
  - 5.2.3 Implikasi Penyelidikan
  - 5.2.3 Implikasi Pengamalan (Practitioner)
- 5.3 Cadangan Untuk Kajian Masa Hadapan
- 5.4 Kesimpulan

SENARAI RUJUKAN

JADUAL KANDUNGAN

	MUKA SURAT
ISI KANDUNGAN	ii
SENARAI LAMPIRAN	xiv
SENARAI RAJAH	xv
SENARAI JADUAL	xix
SENARAI SINGKATAN	xxix
ABSTRAK	xxx
ABSTRACT	xxxii
PENGHARGAAN	xxxiv
BAB I PENGENALAN	
1.0 Pendahuluan	1
1.1 Masyarakat Majmuk Di Malaysia	3
1.2 Proses Sosialisasi Golongan Imigran Di Malaysia	7
1.3 Pola Interaksi Sosial Melalui Pendidikan	9
1.4 Pernyataan Masalah	26
1.5 Kerangka Kajian	35
1.6 Tujuan Kajian	37
1.6.1 Objektif Kajian	37
1.7 Persoalan Kajian	37
1.8 Hipotesis Kajian	39
1.8.1 Hipotesis Kesan Interaksi Dua Hala	39
1.8.2 Hipotesis Kesan Interaksi Tiga Hala	41
1.9 Kepentingan Kajian	44
1.10 Definisi Operasional	45
1.11 Batasan Kajian	48
1.12 Kesimpulan	49

BAB2	TINJAUAN BACAAN DAN KAJIAN BERKAITAN	
2.0	Pendahuluan	51
2.1	Konsep dan Hubungan Etnik	52
2.1.1	Konsep Majoriti dan Konsep Minoriti Etnik	52
2.1.2	Hubungan Majoriti dan Minoriti Etnik	56
2.2	Pola Interaksi Sosial	58
2.3	Persekitaran Sekolah	60
2.3.1	Saiz Sekolah	64
2.3.2	Amalan Perbezaan	66
2.3.3	Struktur Aktiviti Dalam Bilik Darjah	67
2.3.4	Sifat Murid Yang Ketara	68
2.3.5	Status Sosial Murid	69
2.3.6	Amalan Konsep Dan Pelaksanaan Sekolah Wawasan Di Malaysia	70
2.4	Peranan Guru dan Peranan Pentadbir	74
2.4.1	Peranan Guru	75
2.4.2	Peranan Pentadbir	81
2.5	Faktor-Faktor Yang Mempengaruhi Pola Interaksi Sosial	86
2.5.1	Bahasa	87
2.5.2	Sempadan Etnik	96
2.5.2.1	Kesedaran Silang Budaya	99
2.5.2.2	Budaya Majmuk	102
2.5.2.3	Identiti Etnik	106

	2.5.2.4	Jarak Sosial	111
	2.5.2.5	Sempadan Etnik dan Perhubungan Multi Etnik	112
	2.5.2.5.1	Perhubungan Multi Etnik Di Eropah	112
	2.5.2.5.2	Perhubungan Multi Etnik Di Asia	115
	2.5.2.5.3	Perhubungan Multi Etnik Di Amerika Syarikat	119
2.5.3		Pola Persahabatan	121
	2.5.3.1	Jenis Persahabatan	122
	2.5.3.2	Model Teoritikal Smith	124
2.5.4		Latar Belakang Keluarga	128
2.5.5		Prasangka dan Stereotaip	132
	2.5.5.1	Prasangka dan Diskriminasi	135
2.6		Perkembangan Murid Berumur Antara 11 – 15 Tahun	141
	2.6.1	Transisi Dari Dunia Kanak-Kanak Ke Dunia Remaja	142
	2.6.2	Nilai, Sikap dan Tingkah laku	143
	2.6.3	Transisi	150
	2.6.4	Perkembangan Bahasa	152
2.7		Perspektif Teoritikal	155
	2.7.1	Teori Hubungan	155
	2.7.1.1	Teori Hubungan Antara Kumpulan	158
	2.7.2	Teori Pilihan Rasional	161
	2.7.2.1	Sifat Individu	162

2.7.2.2	Situasi Individu	162
2.7.2.3	Model	163
2.7.2.4	Keperluan dan Minat	163
2.7.2.5	Nilai	163
2.7.3	Teori Interaksi Simbolik	164
2.7.4	Teori Tarikan Interpersonal	170
2.8	Kerangka Teori Kajian	172
2.9	Kerangka Konseptual	174
2.10	Kesimpulan	176
BAB 3	KAEDAH PENYELIDIKAN	
3.0	Pendahuluan	178
3.1	Reka Bentuk Kajian Kuantitatif dan Kualitatif	178
3.1.1	Pendekatan dan Strategi Kajian Kuantitatif	179
3.1.2	Pendekatan dan Strategi Kajian Kualitatif	179
3.2	Kawasan dan Populasi Kajian	180
3.2.1	Sampel Kajian	182
3.3	Pemboleh Ubah Kajian Bersandar dan Tidak Bersandar	183
3.4	Alat Ukur Kajian	184
3.4.1	Inventori Latar Belakang Keluarga	188
3.4.2	Inventori Bahasa	188
3.4.3	Inventori Sempadan Etnik	189
3.4.3.1	Inventori Budaya	189

3.4.3.2	Inventori Identiti Etnik	189
3.4.4	Inventori Prasangka	190
3.4.5	Inventori Stereotaip	190
3.4.6	Inventori Interaksi Dalam Bilik Darjah	191
3.4.7	Inventori Interaksi Di Luar Bilik Darjah	191
3.4.8	Inventori Peranan Guru	191
3.4.9	Inventori Peranan Pentadbiran Sekolah	192
3.4.10	Inventori Jarak Sosial	192
3.4.11	Inventori Pilihan Rasional	193
3.4.12	Inventori Pola Persahabatan	193
3.5	Kesahan dan Kebolehan Kepercayaan	193
3.5.1	Kajian Rintis	194
3.6	Kutipan dan Analisis Data	200
3.6.1	Kaedah dan Prosedur Analisis Data Kuantitatif	200
3.6.1.2	Pentadbiran Alat Ukur	201
3.6.2	Kaedah dan Prosedur Analisis Data Kualitatif	201
3.6.2.1	Temu Bual dengan Guru dan Pentadbir	202
3.6.2.2	Temu Bual Kumpulan Fokus	202
3.6.2.3	Pemerhatian	203
3.6.2.4	Prosedur Analisis Data Kualitatif	203
3.7	Pelan Tindakan Kajian	204
3.8	Kesimpulan	204

BAB 4	DAPATAN KAJIAN	
4.0	Pendahuluan	206
4.1	Dapatan Soal Selidik	206
4.1.1	Maklumat Demografi Murid	206
4.1.2	Faktor Persekitaran Murid	211
4.1.2.1	Pendidikan Ibu Bapa	211
4.1.2.2	Rakan Ibu Bapa	211
4.1.2.3	Bilangan Bangsa Di Kawasan Tempat Tinggal	214
4.1.2.4	Jiran Sebelah Rumah	216
4.1.2.5	Galakan Ibu Bapa Berkawan Dengan Bangsa	218
4.1.2.6	Berkunjung Ke Rumah Jiran Bangsa	220
4.2	Maklumat Diskriptif Dimensi Sikap dan Dimensi Proses	222
4.2.1	Maklumat Diskriptif Jarak Sosial	241
4.2.2	Maklumat Diskriptif Pilihan Rasional	255
4.2.2	Maklumat Diskriptif Pola Persahabatan	264
4.3	Rumusan	269
4.4	Laporan Taburan Kenormalan Data	270
4.5	Pengujian Hipotesis Kajian (KesanInteraksiDuaHala)	272
4.5.1	Pengujian Ho 1: Tidak terdapat perbezaan yang signifikan berkomunikasi dalam bahasa Melayu dengan murid dari SK,SRK.SRJKC dan SRJKT dengan pola interaksi sosial di SMK	272

4.5.2	Pengujian Ho 2: Tidak terdapat perbezaan yang signifikan sempadan etnik dengan murid dari SK,SRK.SRJKC dan SRJKT dengan pola interaksi sosial di SMK	276
4.5.3	Pengujian Ho 3: Tidak terdapat perbezaan yang signifikan prasangka dengan murid dari SK,SRK.SRJKC, dan SRJKT dengan pola interaksi sosial di SMK	280
4.5.4	Pengujian Ho 4: Tidak terdapat perbezaan yang signifikan stereotaip dengan murid dari SK,SRK,SRJKC dan SRJKT dengan pola interaksi sosial di SMK.	284
4.5.5	Pengujian Ho 5: Tidak terdapat perbezaan yang signifikan interaksi dalam bilik darjah dengan murid dari SK,SRK,SRJKC dan dan SRJKTdengan pola interaksi di SMK	289
4.5.6	Pengujian Ho 6: Tidak terdapat perbezaan yang signifikan interaksi di luar bilik darjah dengan murid dari SK,SRK,SRJKC dan SRJKT dengan pola interaksi sosial di SMK	293
4.5.7	Pengujian Ho 7: Tidak terdapat perbezaan yang signifikan peranan guru dengan murid dari SK,SRK,SRJKC dan SRJKT dengan pola interaksi sosial di SMK.	297
4.5.8	Pengujian Ho 8: Tidak terdapat perbezaan yang signifikan peranan pentadbir dengan murid dari SK,SRK,SRJKC dan SRJKT dengan pola interaksi sosial di SMK.	301
4.5.9	Pengujian Ho 9: Tidak terdapat perbezaan yang signifikan jarak sosial dengan murid dari SK,SRK,SRJKC dan SRJKT dengan pola interaksi sosial di SMK.	306
4.5.10	Pengujian Ho 10: Tidak terdapat perbezaan yang signifikan pilihan rasional dengan murid dari SK,SRK,SRJKC dan SRJKT dengan pola interaksi sosial di SMK.	313

4.5.11	Pengujian Ho 11: Tidak terdapat perbezaan yang signifikan pola persahabatan dengan murid dari SK,SRK,SRJKC dan SRJKT dengan pola interaksi sosial di SMK	315
4.6	Pengujian Hipotesis Kajian (Kesan Interaksi Tiga Hala)	321
4.6.1	Pengujian Hipotesis Ho 1: Tidak terdapat perbezaan yang signifikan di antara berkomunikasi dalam bahasa Melayu dengan murid multi-etnik dengan SK, SRK,SRJKC dan SRJKT dengan pola Interaksi sosial di SMK.	321
4.6.2	Pengujian Hipotesis Ho 2: Tidak terdapat perbezaan yang signifikan di antara sempadan etnikdengan murid multi-etnik dengan SK,SRK,SRJKC dan SRJKT dengan pola interaksi sosial di SMK.	324
4.6.3	Pengujian Hipotesis Ho 3: Tidak terdapat perbezaan yang signifikan di antara dengan murid multi-etnik dengan SK,SRK, SRJKC dan SRJKT dengan pola interaksi sosial di SMK	328
4.6.4	Pengujian Hipotesis Ho 4: Tidak terdapat perbezaan yang signifikan di antara stereotaip dengan murid multi-etnik dengan SK,SRK,SRJKC dan SRJKT dengan pola interaksi sosial di SMK	332
4.6.5	Pengujian Hipotesis Ho 5: Tidak terdapat perbezaan yang signifikan di antara interaksi dalam bilik darjah dengan murid multi-etnik dengan SK,SRK,SRJKC dan SRJKT dengan pola interaksi sosial di SMK	335
4.6.6	Pengujian Hipotesis Ho 6: Tidak terdapat perbezaan yang signifikan di antara interaksi di luar bilik darjah dengan murid multi-etnik dengan SK,SRK,SRJKC dan SRJKT dengan pola interaksi sosial di SMK	337

4.6.7	Pengujian Hipotesis Ho 7: Tidak terdapat perbedaan yang signifikan di antara peranan gurudengan murid multi-etnik dengan dengan SK,SRK,SRJKC dan SRJKT dengan pola interaksi sosial di SMK	340
4.6.8	Pengujian Hipotesis Ho 8: Tidak terdapat perbedaan yang signifikan di antara peranan pentadbir dengan murid multi-etnik denganSK,SRK,SRJKC dan SRJKT dengan pola interaksi sosial di SMK	343
4.6.9	Pengujian Hipotesis Ho 9: Tidak terdapat perbedaan yang signifikan di antara jarak sosial dengan murid multi-etnik dengan SK,SRK,SRJKC dan SRJKT dengan pola interaksi sosial di SMK	347
4.6.10	Pengujian Hipotesis Ho 10: Tidak terdapat perbedaan yang signifikan di antara pilihan rasional dengan murid multi-etnik dengan SK,SRK,SRJKC dan SRJKT dengan pola interaksi sosial di SMK	348
4.6.11	Pengujian Hipotesis Ho 11: Tidak terdapat perbedaan yang signifikan di antara pola persahabatan dengan murid multi-etnik dengan SK,SRK,SRJKC dan SRJKT dengan pola interaksi sosial di SMK	351
4.7	Rumusan	355
4.8	Analisis Lanjutan	359
4.8.1	Analisis Faktor	360
4.8.1.1	Analisis Faktor Keseluruhan Gabungan Murid Tingkatan 1,2 dan 4	361
4.8.1.2	Analisis Faktor Murid Tingkatan 1	362
4.8.1.3	Analisis Faktor Murid Tingkatan 2	363
4.8.1.4	Analisis Faktor Murid Tingkatan 4	364
4.8.1.5	Analisis Faktor Murid Sekolah Kebangsaan Sahaja	365

4.8.1.6	Analisis Faktor Murid Sekolah Rendah Kebangsaan Sahaja	366
4.8.1.7	Analisis Faktor Murid Sekolah Rendah Jenis Kebangsaan Cina Sahaja	367
4.8.1.8	Analisis Faktor Murid Sekolah Rendah Jenis Kebangsaan Tamil Sahaja	368
4.8.2	Analisis Multivariat	369
4.8.2.1	Anova Sehala Untuk Multivariat (Manova)	370
4.8.2.2	Mengira Statistik Kesan Saiz	371
4.8.2.3	Dapatan Analisis Multivariat	371
4.8.2.4	Dapatan Murid Tingkatan 1,2 dan 4	371
4.8.2.5	Dapatan Murid Tingkatan 1	373
4.8.2.6	Dapatan Murid Tingkatan 2	374
4.8.2.6	Dapatan Murid Tingkatan 4	375
4.9	Perbincangan Dan Rumusan	377
4.10	Dapatan Temu Bual Kumpulan Fokus Murid	379
4.10.1	Bahasa	380
4.10.2	Sempadan Etnik	382
4.10.3	Pola Persahabatan	385
4.10.4	Prasangka	388
4.10.5	Stereotaip	391
4.10.6	Rumusan	393
4.11	Pemerhatian	393

4.11.1	Pola Interaksi Sosial Di dalam Bilik Darjah	393
4.11.2	Pola Interaksi Sosial Di luar Bilik Darjah	394
4.11.3	Pola Interaksi Sosial Semasa Aktiviti Kokurikulum	395
4.12	Temu Bual Dengan Guru dan Pentadbir	397
4.12.1	Pola Interaksi Sosial Murid Pelbagai Etnik	398
4.12.2	Masalah dan Konflik Yang Timbul	400
4.12.3	Peranan Guru dan Pentadbir	403
4.12.4	Cadangan	404
4.12.5	Rumusan	407
4.13	Kesimpulan	407

BAB 5 DAPATAN, IMPLIKASI, KESIMPULAN DAN CADANGAN

5.0	Pendahuluan	409
5.1	Dapatan Dan Perbincangan	409
5.1.1	Persekitaran Tempat Tinggal Murid dan Pola Interaksi Sosial	409
5.1.2	Bahasa dan Pola Interaksi Sosial	412
5.1.3	Sempadan Etnik dan Pola Interaksi Sosial	415
5.1.4	Jarak Sosial dan Pola Interaksi Sosial	417
5.1.5	Pilihan Rasional dan Pola Interaksi Sosial	418
5.1.6	Pola Persahabatan dan Pola Interaksi Sosial	419
5.1.7	Prasangka dan Pola Interaksi Sosial	421

5.1.8	Stereotaip dan Pola Interaksi Sosial	422
5.1.9	Interaksi Di Dalam Bilik Darjah dan Pola Interaksi Sosial	424
5.1.10	Interaksi Di luar Bilik Darjah Dan Pola Interaksi Sosial	425
5.1.11	Peranan Guru dan Pola Interaksi Sosial	426
5.1.12	Peranan Pentadbir dan Pola Interaksi Sosial	428
5.2	Implikasi Kajian	431
5.2.1	Implikasi Teori/Model	431
5.2.2	Implikasi Penyelidikan	438
5.2.3	Implikasi Pengamalan (Practitioner)	439
5.3	Cadangan Untuk Kajian Masa Hadapan	446
5.4	Kesimpulan	450
BIBLIOGRAFI		452

SENARAI JADUAL

Jadual	Muka Surat
1.1 Bilangan Murid Sekolah Rendah 2002 Di Sekolah Menengah Kebangsaan	31
2.1 Kesedaran Silang Budaya	100
2.2 Model Asimilasi (Budaya Majmuk)	104
2.3 Model Asimilasi (Perpindahan)	105
2.4 Peringkat Ekologi	145
3.1 Peratus Komposisi Penduduk Semenanjung Malaysia	181
3.2 Populasi Murid Tingkatan 1	181
3.3 Populasi Murid Tingkatan 1 Mengikut Etnik	182
3.4 Taburan Sampel Murid	182
3.5 Bilangan Keseluruhan Sampel Kajian	183
3.6 Pemboleh Ubah Kajian	184
3.7 Pembentukan Soalan	187
3.8 Statistik Cronbach's Alpha Bagi Setiap Dimensi Untuk 30 Pelajar	195
3.9 Statistik Cronbach's Alpha Bagi Setiap Dimensi Untuk 240 Murid	196
3.10 Analisis Faktor Ke Atas Dimensi Sikap	198
3.11 Analisis Faktor Ke Atas Dimensi Proses	199
4.1 Bilangan Murid Mengikut Sekolah	207
4.2 Bilangan Murid Lelaki dan Perempuan Mengikut Tingkatan	208

Jadual	Muka Surat
4.3 Bilangan Murid Mengikut Bangsa	209
4.4 Bilangan Murid Mengikut Agama	210
4.5 Jiran Di Persekitaran Tempat Tinggal (Crosstabulation)	212
4.6 Bangsa Paling Ramai Di Tempat Tinggal	214
4.7 Jiran Sebelah Rumah	217
4.8 Galakkan Ibu Bapa Berkawan Dengan Bangsa	219
4.9 Berkunjung Ke Rumah Jiran Bangsa	220
4.10 Min Keseluruhan dan Sisihan Piawai Bagi Pemboleh Ubah bagi Dimensi Sikap dan Dimensi Proses.	223
4.11 Min Skor Sekolah Kebangsaan dan Sisihan Piawai bagi Pemboleh Ubah bagi Dimensi Sikap dan Dimensi Proses	226
4.12 Min Skor Sekolah Rendah Kebangsaan dan Sisihan Piawai bagi Pemboleh Ubah bagi Dimensi Sikap dan Dimensi Proses	230
4.13 Min Skor Sekolah Rendah Jenis Kebangsaan Cina Dan Sisihan Piawai Bagi Pemboleh Ubah bagi Dimensi Sikap dan Dimensi Proses.	234
4.14 Min Skor Sekolah Rendah Jenis Kebangsaan Tamil dan Sisihan Piawai bagi Pemboleh Ubah bagi Dimensi Sikap dan Dimensi Proses.	238
4.15 Pendapat Murid Tentang Faktor Jarak Sosial Yang Pertama.	241
4.16 Pendapat Murid Tentang Faktor Jarak Sosial Yang Kedua.	243
4.17 Pendapat Murid Tentang Faktor Jarak Sosial Yang Ketiga.	244

Jadual	Muka Surat
4.18 Pendapat Murid Tentang Faktor Jarak Sosial Yang Keempat.	245
4.19 Pendapat Murid Tentang Faktor Jarak Sosial Yang Kelima.	247
4.20 Pendapat Murid Tentang Faktor Jarak Sosial Yang Keenam	248
4.21 Pendapat Murid Tentang Faktor Jarak Sosial Yang Ketujuh	249
4.22 Pendapat Murid Tentang Faktor Jarak Sosial Yang Kelapan	251
4.23 Pendapat Murid Tentang Faktor Jarak Sosial Yang Kesembilan	252
4.24 Pendapat Murid Tentang Faktor Jarak Sosial Yang Kesepuluh	254
4.25 Pendapat Pelajar Tentang Pilihan Bangsa Dalam Berkawan	255
4.26 Pilihan Murid Tentang Sokong Kepada Rakan	257
4.27 Pilihan Murid Tentang Pekedai	258
4.28 Pilihan Murid Tentang Pertolongan Kepada Rakan	259
4.29 Pilihan Murid Tentang Guru	261
4.30 Pilihan Murid Tentang Jamuan Harijadi	262
4.31 Pilihan Murid Tentang Pemimpin	263
4.32 Tiga Kawan Karib Murid Mengikut Bangsa	264
4.33 Senarai Sebab Memilih Rakan Karib	266
4.34 Pilihan Murid Tentang Kawan	267
4.35 Kawan Tempat Duduk Di Sebelah Kanan Dalam Kelas	268

Jadual	Muka Surat	
4.36	Kawan Tempat Duduk Di Sebelah Kiri Dalam Kelas	269
4.37	Statistik Kepencongan dan Kurtosis Bagi Setiap Pemboleh Ubah Utama	271
4.38	Hasil ANOVA Ke Atas Jenis Sekolah dan Faktor Bahasa Bagi Keseluruhan Murid	273
4.39	Ujian Post- Hoc Ke Atas Jenis Sekolah dan Faktor Bahasa Bagi Keseluruhan Murid	273
4.40	Hasil ANOVA Ke Atas Jenis Sekolah dan Bahasa Bagi Setiap Tingkatan	274
4.41	Ujian Post- Hoc Ke Atas Jenis Sekolah dan Bahasa	275
4.42	Hasil ANOVA Ke Atas Jenis Sekolah dan Sempadan Etnik Bagi Keseluruhan Murid	277
4.43	Ujian Post- Hoc Ke Atas Jenis Sekolah dan Sempadan Etnik Bagi Keseluruhan Murid	278
4.44	Hasil ANOVA Ke Atas Jenis Sekolah dan Sempadan Etnik Bagi Setiap Tingkatan	279
4.45	Ujian Post- Hoc Ke Atas Jenis Sekolah dan Sempadan Etnik Bagi Setiap Tingkatan	279
4.46	Hasil ANOVA Ke Atas Jenis Sekolah dan Prasangka Bagi Keseluruhan Murid	281
4.47	Ujian Post- Hoc Ke Atas Jenis Sekolah dan Prasangka Bagi Keseluruhan Murid	281
4.48	Hasil ANOVA Ke Atas Jenis Sekolah dan Prasangka Bagi Setiap Tingkatan	283
4.49	Ujian Post- Hoc Ke Atas Jenis Sekolah dan Prasangka Bagi Setiap Tingkatan	284
4.50	Hasil ANOVA Ke Atas Jenis Sekolah dan Stereotaip Bagi Keseluruhan Murid	285

Jadual	Muka Surat
4.51 Ujian Post- Hoc Ke Atas Jenis Sekolah dan Stereotaip Bagi Keseluruhan Murid	285
4.52 Hasil ANOVA Ke Atas Jenis Sekolah dan Stereotaip Bagi Setiap Tingkatan	286
4.53 Ujian Post- Hoc Ke Atas Jenis Sekolah dan Stereotaip Bagi Setiap Tingkatan	287
4.54 Hasil ANOVA Ke Atas Jenis Sekolah dan Interaksi Dalam Bilik Darjah Bagi Keseluruhan Murid	289
4.55 Ujian Post-Hoc Ke Atas Jenis Sekolah dan Interaksi Dalam Bilik Darjah Bagi Keseluruhan Murid	290
4.56 Hasil ANOVA Ke Atas Jenis Sekolah dan Interaksi Dalam Bilik Darjah Bagi Setiap Tingkatan	290
4.57 Ujian Post-Hoc Ke Atas Jenis Sekolah dan Interaksi Dalam Bilik Darjah Bagi Setiap Tingkatan	291
4.58 Hasil ANOVA Ke Atas Jenis Sekolah dan Interaksi Di Luar Bilik Darjah Bagi Keseluruhan Murid	293
4.59 Ujian Post-Hoc Ke Atas Jenis Sekolah dan Interaksi Di Luar Bilik Darjah Bagi Keseluruhan Murid	294
4.60 Hasil ANOVA Ke Atas Jenis Sekolah dan Interaksi Di Luar Bilik Darjah Bagi Setiap Tingkatan	295
4.61 Ujian Post-Hoc Ke Atas Jenis Sekolah dan Interaksi Di Luar Bilik Darjah Bagi Setiap Tingkatan	296
4.62 Hasil ANOVA Ke Atas Jenis Sekolah dan Peranan Guru Bagi Keseluruhan Murid	297
4.63 Ujian Post-Hoc Ke Atas Jenis Sekolah dan Peranan guru Bagi Keseluruhan Murid	298
4.64 Hasil ANOVA Ke Atas Jenis Sekolah dan Peranan Guru Bagi Setiap Tingkatan	299
4.65 Ujian Post-Hoc Ke Atas Jenis Sekolah dan Peranan Guru Bagi Setiap Tingkatan	301

Jadual	Muka Surat
4.66 Hasil ANOVA Ke Atas Jenis Sekolah dan Peranan Pentadbir Bagi Keseluruhan Murid	302
4.67 Ujian Post-Hoc Ke Atas Jenis Sekolah dan Peranan Pentadbir Bagi Keseluruhan Murid	303
4.68 Hasil ANOVA Ke Atas Jenis Sekolah dan Peranan Pentadbir Bagi Setiap Tingkatan	304
4.69 Ujian Post-Hoc Ke Atas Jenis Sekolah dan Peranan Peranan Bagi Setiap Tingkatan	305
4.70 Hasil ANOVA Ke Atas Jenis Sekolah dan Jarak Sosial Bagi Keseluruhan Murid	306
4.71 Ujian Post-Hoc Ke Atas Jenis Sekolah dan Jarak Sosial Bagi Keseluruhan Murid	307
4.72 Hasil ANOVA Ke Atas Jenis Sekolah dan Jarak Sosial Bagi Setiap Tingkatan	308
4.73 Ujian Post-Hoc Ke Atas Jenis Sekolah dan Jarak Sosial Bagi Setiap Tingkatan	309
4.74 Hasil ANOVA Ke Atas Jenis Sekolah dan Pilihan Bagi Keseluruhan Murid	311
4.75 Ujian Post-Hoc Ke Atas Jenis Sekolah dan Pilihan Bagi Keseluruhan Murid	312
4.76 Hasil ANOVA Ke Atas Jenis Sekolah dan Pilihan Bagi Setiap Tingkatan	313
4.77 Ujian Post-Hoc Ke Atas Jenis Sekolah dan Pilihan Bagi Setiap Tingkatan	314
4.78 Hasil ANOVA Ke Atas Jenis Sekolah dan Pola Persahabatan Bagi Keseluruhan Murid	315
4.79 Ujian Post-Hoc Ke Atas Jenis Sekolah dan Pola Persahabatan Bagi Keseluruhan Murid	316
4.80 Hasil ANOVA Ke Atas Jenis Sekolah dan Pola Persahabatan Bagi Setiap Tingkatan	317

Jadual	Muka Surat
4.81 Ujian Post-Hoc Ke Atas Jenis Sekolah dan Pola Persahabatan Bagi Setiap Tingkatan	318
4.82 Keputusan Pengujian Hipotesis 1 – 11	320
4.83 Hasil Analisis Varians 3 Hala	322
4.84 Analisis Post-Hoc Terhadap Jenis Sekolah Bagi Bahasa	323
4.85 Analisis Post-Hoc Terhadap Bangsa Bagi Bahasa	323
4.86 Min Silangan Antara Jenis Sekolah dan Bangsa Melalui Bahasa	324
4.87 Hasil Analisis Varians 3 Hala (Sempadan Etnik, Jenis Sekolah dan Bangsa)	325
4.88 Analisis Post-Hoc Terhadap Jenis Sekolah Bagi Sempadan Etnik	326
4.89 Analisis Post-Hoc Terhadap Bangsa Bagi Sempadan Etnik	327
4.90 Min Silangan Antara Jenis Sekolah dan Bangsa Melalui Sempadan Etnik	327
4.91 Hasil Analisis Varians 3 Hala (Prasangka, Jenis Sekolah dan Bangsa)	329
4.92 Analisis Post-Hoc Terhadap Jenis Sekolah Bagi Prasangka	330
4.93 Analisis Post-Hoc Terhadap Bangsa Bagi Prasangka	331
4.94 Min Silangan Antara Jenis Sekolah dan Bangsa Melalui Prasangka	331
4.95 Hasil Analisis Varians 3 Hala (Stereotaip, Jenis Sekolah dan Bangsa)	333
4.96 Analisis Post-Hoc Terhadap Jenis Sekolah Bagi Stereotaip	334

Jadual	Muka Surat
4.97 Analisis Post-Hoc Terhadap Bangsa Bagi Stereotaip	334
4.98 Min Silangan Antara Jenis Sekolah dan Bangsa Melalui Stereotaip	335
4.99 Hasil Analisis Varians 3 Hala (Bilik Darjah, Jenis Sekolah dan Bangsa)	336
4.100 Hasil Analisis Varians 3 Hala (Luar Bilik Darjah, Jenis Sekolah dan Bangsa)	338
4.101 Analisis Post-Hoc Terhadap Jenis Sekolah Bagi Luar Bilik Darjah	339
4.102 Analisis Post-Hoc Terhadap Bangsa Bagi Luar Bilik Darjah	339
4.103 Min Silangan Antara Jenis Sekolah dan Bangsa Melalui Luar Bilik Darjah	340
4.104 Hasil Analisis Varians 3 Hala (Peranan Guru, Jenis Sekolah dan Bangsa)	341
4.105 Analisis Post-Hoc Terhadap Jenis Sekolah Bagi Peranan Guru	342
4.106 Analisis Post-Hoc Terhadap Bangsa Bagi Peranan Guru	343
4.107 Min Silangan Antara Jenis Sekolah dan Bangsa Melalui Peranan Guru	343
4.108 Hasil Analisis Varians 3 Hala (Pentadbiran Sekolah, Jenis Sekolah dan Bangsa)	344
4.109 Analisis Post-Hoc Terhadap Jenis Sekolah Bagi Pentadbiran Sekolah	345
4.110 Analisis Post-Hoc Terhadap Bangsa Bagi Pentadbiran Sekolah	346
4.111 Min Silangan Antara Jenis Sekolah dan Bangsa Melalui Pentadbiran Sekolah	346

Jadual	Muka Surat
4.112 Hasil Analisis Varians 3 Hala (Jarak Sosial, Jenis Sekolah dan Bangsa)	347
4.113 Hasil Analisis Varians 3 Hala (Pilihan Rasional, Jenis Sekolah dan Bangsa)	349
4.114 Analisis Post-Hoc Terhadap Jenis Sekolah Bagi Pilihan Rasional	350
4.115 Analisis Post-Hoc Terhadap Bangsa Bagi Pilihan Rasional	350
4.116 Min Silangan Antara Jenis Sekolah dan Bangsa Melalui Pilihan Rasional	351
4.117 Hasil Analisis Varians 3 Hala (Pola Persahabatan, Jenis Sekolah dan Bangsa)	352
4.118 Analisis Post-Hoc Terhadap Jenis Sekolah Bagi Pola Persahabatan	353
4.119 Analisis Post-Hoc Terhadap Bangsa Bagi Pola Persahabatan	354
4.120 Min Silangan Antara Jenis Sekolah dan Bangsa Melalui Pola Persahabatan	354
4.121 Profil Juzuk-Juzuk Interaksi dan Pola Interaksi Sosial Secara Keseluruhan	356
4.122 Profil Juzuk-Juzuk Interaksi dan Pola Interaksi Sosial Secara Keseluruhan	356
4.123 Profil Juzuk-Juzuk Interaksi dan Pola Interaksi Sosial Secara Keseluruhan	357
4.124 Profil Juzuk-Juzuk Interaksi dan Pola Interaksi Sosial Secara Keseluruhan	357
4.125 Keputusan Pengujian Hipotesis 1-11 Bagi Kesan Interaksi 3 Hala	358
4.126 Keputusan Analisis Faktor Yang Dijalankan Terhadap 11 Pembolehubah Yang Bersandar Terhadap Semua Tingkatan 1, 2 dan 4.	362

Jadual	Muka Surat
4.127 Keputusan Analisis Faktor Yang Dijalankan Terhadap 11 Pembolehubah Yang Bersandar Terhadap Semua Tingkatan 1	363
4.128 Keputusan Analisis Faktor Yang Dijalankan Terhadap 11 Pembolehubah Yang Bersandar Terhadap Semua Tingkatan 2	364
4.129 Keputusan Analisis Faktor Yang Dijalankan Terhadap 11 Pembolehubah Yang Bersandar Terhadap Semua Tingkatan 4	365
4.130 Keputusan Analisis Faktor Yang Dijalankan Terhadap 11 Pembolehubah Yang Bersandar Terhadap Sekolah Kebangsaan	366
4.131 Keputusan Analisis Faktor Yang Dijalankan Terhadap 11 Pembolehubah Yang Bersandar Terhadap Sekolah Rendah Kebangsaan	367
4.132 Keputusan Analisis Faktor Yang Dijalankan Terhadap 11 Pembolehubah Yang Bersandar Terhadap Sekolah Rendah Jenis Kebangsaan Cina	368
4.133 Keputusan Analisis Faktor Yang Dijalankan Terhadap 11 Pembolehubah Yang Bersandar Terhadap Sekolah Rendah Jenis Kebangsaan Tamil	369

SENARAI LAMPIRAN

No. Lampiran	Tajuk Lampiran	Muka Surat
Lampiran A	Surat Kebenaran untuk menjalankan kajian daripada Bahagian Perancangan dan Bahagian Perancangan dan Penyelidikan Dasar Pendidikan	474
Lampiran B	Surat Memohon Bantuan Kepakaran Mengesahkan Alat Kajian Penyelidikan	476
Lampiran C	Jadual Penilaian Soal Selidik oleh Pensyarah	479
Lampiran D	Soal Selidik	482
Lampiran E	Soalan Temu Bual	496
Lampiran F	Soal Selidik Pola Persahabatan	501
Lampiran G	Borang Pemerhatian	504
Lampiran H	Histogram	510
Lampiran I	Analisis Faktor	525

SENARAI RAJAH

Rajah		Muka Surat
1.1	Proses Sosialisasi	8
1.2	Pendidikan Semasa Penjajahan British	13
1.3	Kerangka Kajian	36
2.1	Model 1: Pola Interaksi Yang Terhad	58
2.2	Model 2: Pola Interaksi Yang Minima	59
2.3	Model 3: Pola Interaksi Yang Maksima	60
2.4	Pengaruh Sekolah Dalam Perkembangan Kanak- Kanak	61
2.5	Organisasi Sekolah dan Pemilihan Rakan	64
2.6	Prinsip Perpaduan	76
2.7	Peranan Pentadbir	85
2.8	Elemen Budaya	98
2.9	Kontinum Budaya	103
2.10	Perkembangan Sikap Etnik	107
2.11	Jenis Persahabatan Benedict	123
2.12	Pola Persahabatan Smith	125
2.13	Remaja Sebagai Manusia Pinggiran	142
2.14	Persekitaran Tempat Tinggal	146
2.15	Perkaitan Sistem	147
2.16	Perkaitan Variable Dengan Sistem Ekologi	148
2.17	Perkembangan Nilai	149

Rajah	Muka Surat
2.18 Teori Hubungan	156
2.19 Teori Etnik Blend	157
2.20 Kerangka Teori Kajian	172
2.21 Kerangka Konseptual	175
3.1 Format Pembentukan Soalan	186
4.1 Profil Murid Mengikut Jenis Sekolah	207
4.2 Profil Murid Mengikut Jantina	208
4.3 Profil Murid Mengikut Bangsa	209
4.4 Bilangan Murid Mengikut Agama	210
4.5 Profil Min Skor Bagi Semua Tingkatan Berkenaan Empat Pemboleh Ubah Dimensi Sikap	224
4.6. Profil Min Skor Bagi Semua Tingkatan Berkenaan Empat Pemboleh Ubah Dimensi Proses	225
4.7 Profil Min Skor Bagi Semua Tingkatan Berkenaan Empat Pemboleh Ubah Dimensi Sikap Untuk Sekolah Kebangsaan	227
4.8 Profil Min Skor Bagi Semua Tingkatan Berkenaan Empat Pemboleh Ubah Dimensi Proses Untuk Sekolah Kebangsaan	229
4.9 Profil Min Skor Bagi Semua Tingkatan Berkenaan Empat Pemboleh Ubah Dimensi Sikap Untuk Sekolah Rendah Kebangsaan	231
4.10 Profil Min Skor Bagi Semua Tingkatan Berkenaan Empat Pemboleh Ubah Dimensi Proses Untuk Sekolah Rendah Kebangsaan	233
4.11 Profil Min Skor Bagi Semua Tingkatan Berkenaan Empat Pemboleh Ubah Dimensi Sikap Untuk Sekolah Rendah Jenis Kebangsaan Cina	235

Rajah	Muka Surat
4.12 Profil Min Skor Bagi Semua Tingkatan Berkenaan Empat Pemboleh Ubah Dimensi Proses Untuk Sekolah Rendah Jenis Kebangsaan Cina	236
4.13 Profil Min Skor Bagi Semua Tingkatan Berkenaan Empat Pemboleh Ubah Dimensi Sikap Untuk Sekolah Rendah Jenis Kebangsaan Tamil	239
4.14 Profil Min Skor Bagi Semua Tingkatan Berkenaan Empat Pemboleh Ubah Dimensi Proses Untuk Sekolah Rendah Jenis Kebangsaan Tamil	240
4.15 Pendapat Murid Tentang Jarak Sosial Yang Pertama	242
4.16 Pendapat Murid Tentang Jarak Sosial Yang Kedua	243
4.17 Pendapat Murid Tentang Jarak Sosial Yang Ketiga	244
4.18 Pendapat Murid Tentang Jarak Sosial Yang Keempat	246
4.19 Pendapat Murid Tentang Jarak Sosial Yang Kelima	247
4.20 Pendapat Murid Tentang Jarak Sosial Yang Keenam	248
4.21 Pendapat Murid Tentang Jarak Sosial Yang Ketujuh	250
4.22 Pendapat Murid Tentang Jarak Sosial Yang Kelapan	251
4.23 Pendapat Murid Tentang Jarak Sosial Yang Kesembilan	253
4.24 Pendapat Murid Tentang Jarak Sosial Yang Kesepuluh	254
4.25 Pendapat Murid Tentang Pilihan Berkawan	256
4.26 Pilihan Murid Tentang Sokongan Kepada Rakan	257
4.27 Pilihan Murid Tentang Pekedai	258
4.28 Pilihan Murid Tentang Pertolongan Kepada Rakan	260
4.29 Pilihan Murid Tentang Guru	261
4.30 Pilihan Murid Tentang Jamuan Harijadi	262

Rajah		Muka Surat
4.31	Pilihan Murid Tentang Pemimpin	263
4.32	Kawan Karib Pertama Mengikut Bangsa	264
4.33	Kawan Karib Kedua Mengikut Bangsa	265
4.34	Kawan Karib Ketiga Mengikut Bangsa	265
4.35	Pilihan Kawan Murid Mengikut Bangsa	267
4.36	Kawan Tempat Duduk Sebelah Kanan Dalam Kelas	268
4.37	Kawan Tempat Duduk Sebelah Kiri Dalam Kelas	269
4.38	Rangka Kerja Kajian	360
5.1	Model 1: Jangkaan Pertembungan Murid Dari SRK, SK, SRJKC dan SRJKT di Sekolah Menengah Kebangsaan	432
5.2	Model 2: Proses Pola Interaksi Sosial Yang Berundur Ke Belakang Dalam Kalangan Murid Sekolah Menengah Kebangsaan	433
5.3	Falsafah Pendidikan Kebangsaan Dalam Pembentukan Bangsa Malaysia	436

SENARAI SINGKATAN

SMK	SEKOLAH MENENGAH KEBANGSAAN
SK	SEKOLAH KEBANGSAAN
SRJKC	SEKOLAH RENDAH JENIS KEBANGSAAN CINA
SRJKT	SEKOLAH RENDAH JENIS KEBANGSAAN TAMIL

SENARAI SINGKATAN UNTUK PENKODAN TEMU BUAL

PLM	MURID LELAKI MELAYU
PLC	MURID LELAKI CINA
PLI	MURID LELAKI INDIA
PPM	MURID PEREMPUAN MELAYU
PPC	MURID PEREMPUAN CINA
PPI	MURID PEREMPUAN INDIA
T1	TINGKATAN SATU
T2	TINGKATAN DUA
T3	TINGKATAN TIGA
B	BAHASA
SE	SEMPADAN ETNIK
PP	POLA PERSAHABATAN
P	PRASANGKA
S	STEREOTAIP

ABSTRAK

Tujuan kajian ini adalah untuk mengkaji pola interaksi sosial dalam kalangan murid pelbagai etnik iaitu Melayu, Cina dan India dari Sekolah Rendah Kebangsaan, Sekolah Kebangsaan, Sekolah Rendah Jenis Kebangsaan Cina dan Tamil di Sekolah Menengah Kebangsaan yang mempunyai persekitaran multi-etnik di Daerah Sungai Petani, Kedah. Teori Hubungan, Teori Pilihan Rasional dan Teori Ekologi Perkembangan Bronfenbrenner telah digunakan sebagai teori latar kajian. Sampel kajian terdiri daripada 720 murid dari Tingkatan 1, 2 dan 4. Kajian mengaplikasikan Model Qual-Quan untuk menjawab soalan kajian. Kaedah kualitatif iaitu temu bual dan pemerhatian digunakan dalam mengkaji interaksi sosial dalam kalangan murid pelbagai etnik. Kaedah kuantitatif iaitu statistik diskriptif dan inferens digunakan dalam menganalisis data. Dalam kajian ini terdapat satu pemboleh ubah tidak bersandar yang dikaji untuk menerang dan meramal sebelas pemboleh ubah bersandar. Soal selidik yang mengandungi item-item berkaitan dengan persekitaran tempat tinggal murid, bahasa, sempadan etnik, prasangka dan stereotaip, interaksi dalam bilik darjah, interaksi di luar bilik darjah, peranan guru, peranan pentadbir, jarak sosial, pilihan dan pola persahabatan digunakan untuk memungut data. Analisis post-hoc, faktor dan multivariate digunakan untuk menguji hipotesis kajian pada aras signifikan $p > 0.05$. Keputusan kajian menunjukkan bahawa terdapat perbezaan skor min yang signifikan dalam semua pemboleh ubah bersandar.

Kajian ini menunjukkan keputusan berikut: Pertama, terdapat perbezaan skor min yang signifikan bagi setiap pemboleh ubah dengan murid dari Tingkatan 1,2 dan 4. Kedua terdapat perbezaan skor min yang signifikan bagi setiap pemboleh ubah dengan murid dari Sekolah Rendah Kebangsaan, Sekolah Kebangsaan, Sekolah Jenis Kebangsaan Cina dan Tamil. Keputusan kajian mendapati murid dari Sekolah Rendah Kebangsaan paling banyak berinteraksi sosial dalam kalangan murid pelbagai etnik. Murid dari Sekolah Rendah Jenis Kebangsaan Cina paling kurang bertutur dalam bahasa Melayu dan murid India paling ramai mengalami stereotaip. Kajian juga mendapati murid Cina dan India dari Sekolah Rendah Jenis Kebangsaan mempunyai jarak sosial yang tinggi. Ketiga, terdapat perbezaan dalam bentuk kelompok dan ramalan bagi pemboleh ubah yang dikaji. Keempat, terdapat hubungkait pemboleh ubah dengan interaksi sosial dalam kalangan murid dari Sekolah Rendah Kebangsaan, Sekolah Kebangsaan, Sekolah Jenis Kebangsaan Cina dan Tamil. Berdasarkan keputusan kajian, dikemukakan beberapa saranan yang berkaitan dengan pola interaksi sosial dalam kalangan murid pelbagai etnik di Sekolah Menengah Kebangsaan.

Patterns Of Social Interaction Amongst Pupils of Multiethnic Groups In National Secondary Schools In Sg. Petani, Kedah

ABSTRACT

The purpose of this study is to examine the social interaction amongst students of various ethnic groups in Malaysia. The focus is mainly on Malays, Chinese and Indians from the National Primary Schools, National Schools, Chinese National Type Primary Schools and Tamil National Type Primary Schools in National Secondary Schools which has a multiethnic environment in Sungai Petani in the district of Kedah. The theoretical background for this study encompasses Contact Theory, Rasional Choice Theory and Bronfenbrenner Ecological Development Theory. The study sample comprised of 720 students from form 1, 2 and 4 in six National Secondary Schools. This research applies the Qual-Quan model to answer the research questions. For the qualitative method, the researcher used focus group interviews and observations to examine social interactions amongst students of various ethnic groups. For the quantitative method, descriptive and inference statistics was applied to analyse the data. Data collection was based on questionnaires which consist of items on students demographic background, usage of Bahasa Melayu in everyday conversation at school, ethnic boundary, prejudice and stereotyping, interaction in the classroom, interaction outside the classroom, role of teachers and administrators, social distance, rasional choice and friendship patterns. In this research there is one independent variable to explain and predict eleven dependent variables. Hypotheses were analysed using post-hoc, factor analysis and multivariate analysis at a $p > 0.05$ significance level. Findings of

study indicated there were significant difference in the mean score levels for all the dependent variables.

This study revealed the following results. Firstly, there was a significant difference ($p>0.05$) in the mean score level for all dependent variables with students from form 1, 2 and 4. Secondly, there was a significant difference in the mean score level for all the dependent variables for students from the National Primary Schools, National Schools, Chinese National Type Primary Schools and Tamil National Type Primary Schools in National Secondary Schools. Results of the study showed that social interaction among students from National Primary Schools were better compared to the other students. Students from Chinese National Type Primary School conversed less in Bahasa Melayu compared to the other ethnic groups and the Indian students experienced stereotyping the most. Study also showed high social distance scale among students from Chinese and Tamil National Type Primary Schools. Thirdly, there was a difference in the clusters and prediction for all the dependent variables examined. Fourthly, all the dependent variables effected the social interaction amongst students from the National Primary School, National School, Chinese National Type Primary School and Tamil National Type Primary School in National Secondary School. Based on the results, various suggestions have been recommended and it is hoped that these suggestions will help those involved in teaching and learning to have a better understanding concerning social interaction amongst Malay, Chinese and Indian students in National Secondary Schools.

PENGHARGAAN

Alhamdulillah, dipanjatkan syukur ke hadhrat Illahi kerana atas izin, petunjuk dan hidayahNya dapat saya menyempurnakan kajian ini. Diucapkan setinggi-tinggi terima kasih yang tidak terhingga dan penghargaan kepada penyelia saya, Prof. Madya Dr. Haji Ishak Bin Ramly yang telah memberi seliaan, bimbingan, tunjuk ajar dan dorongan dengan penuh dedikasi sepanjang penyelidikan dijalankan.

Sebagai kakitangan akademik sepenuh masa dan pelajar sambilan program ijazah lanjutan, saya memikul tanggungjawab berganda dengan tabah dan merencanakan masa untuk melaksanakan tugas dengan fokus yang berbeda. Oleh itu saya sangat-sangat berterima kasih kepada Dekan Puast Pengajian Ilmu Pendidikan, Profesor Dr. Aminah Ayob atas sokongan dan dorongan yang telah diberikan. Setinggi-tinggi penghargaan dan terima kasih diucapkan kepada bekas penyelia saya iaitu Profesor Madya Dr. Mustafa Kassim, rakan setugas Dr. Nadaraja Kannan serta rakan di Pusat Pengajian Ilmu Pendidikan kerana perihatin, dorongan, sokongan dan sumbangan ikhlas untuk menyempurnakan penyelidikan ini. Saya juga ucapkan ribuan terima

kasih kepada Puan Maimunah Hashim (PPIP) kerana membantu dalam menaip tesis ini.

Kepada Kementerian Pendidikan Malaysia, khususnya Bahagian Perancangan dan Penyelidikan Dasar, Jabatan Pelajaran Negeri Kedah dan sekolah-sekolah menengah terbabit di sekitar Sungai Petani; saya merakamkan ucapan terima kasih kerana memberi kebenaran, kerjasama dan sokongan untuk menjalankan kajian di sekolah-sekolah yang disenaraikan.

Untuk keluarga tersayang, sanjungan tinggi ditujukan khususnya suami saya, Tengku Shahrudin Bin Tengku Shahmalek yang begitu perihatin dan bersemangat untuk berkorban, memandu dan membantu untuk menentukan keupayaan menangani pelbagai rintangan. Untuk anakanda Tg. Mohd Kashfil Adzim dan Tg. Nahzatul Shifa juga diucapkan terima kasih atas inspirasi dan segala sokongan.

Terima kasih.

BAB 1

PENGENALAN

1.0 Pendahuluan

Penubuhan sesebuah negara yang mengandungi pelbagai kumpulan etnik memerlukan satu kesatuan dan kerjasama politik, ekonomi dan sosial yang kukuh dan sepadu. Kesatuan etnik hanya dapat dicapai melalui interaksi sosial. Lebih erat pola interaksi sosial yang dibentuk antara etnik maka semakin kukuh perpaduan serta persefahaman rakyat di negara itu. Interaksi sosial dalam kalangan penduduk dapat menentukan kestabilan politik, sosial, ekonomi serta kesejahteraan rakyat. Interaksi sosial merupakan satu aspek penting dalam pembinaan jati diri terutama dalam kalangan masyarakat majmuk seperti Malaysia.

Dalam kalangan negara-negara yang penduduknya terdiri daripada pelbagai kumpulan etnik seperti Amerika Syarikat, England, Switzerland, Belanda, India, Indonesia, Australia dan Malaysia menghadapi pelbagai cabaran serta kesulitan dalam usaha mengintegrasikan rakyatnya. Keadaan ini menjadi semakin sukar dan rumit jika setiap kumpulan etnik mahu mengekalkan identiti masing-masing dan tidak mahu menerima satu identiti nasional yang dapat mewujudkan perpaduan antara pelbagai kumpulan etnik.

Persoalan pola interaksi sosial telah mendapat perhatian daripada ahli sains sosial terutamanya Geertz (1963), Myron (1966), Wallerstein (1966), Mehden (1969), Tumin (1969), Smith (1969), Bullivant (1981), Ooman (1997), Smolicz (2001) yang secara mendalam cuba menghuraikan tentang punca-punca tercetusnya konflik etnik dan hubungan ras dalam kalangan penduduk pelbagai etnik dalam sesebuah negara untuk mencapai integrasi nasional.

Masalah pola interaksi sosial akan menjadi lebih rumit jika anggota masyarakat yang terdiri daripada pelbagai etnik tidak mengenali antara satu sama lain kerana terpisah oleh perbezaan ciri asas atau *primordial*, seperti agama, bahasa, budaya, dan ekonomi, politik, wilayah dan pengalaman sejarah. Ciri-ciri perbezaan yang ketidaksamaan ini menjadi penghalang utama dalam proses pembinaan pola integrasi sosial dalam kalangan masyarakat pelbagai etnik. Kenyataan ini ditegaskan oleh Rabuskha (1972:21) yang menyatakan:

“Dalam masyarakat pelbagai kumpulan etnik ciri-ciri perbezaan seperti bahasa, agama, dan budaya selalunya menghalang integrasi sosial dan perpaduan sukar dicapai .”

Walaupun terdapat model-model penyelesaian kepada permasalahan masyarakat majmuk seperti *teori Political Integration* (Ake, 1967), *Model Conflict Regulation* (Nardlinger, 1972), *Model Democracy Without Consensus*, (Varys, 1975), dan *Model Consociational Democracy* (Lijphart, 1977) namun masalah konflik perkauman terus tercetus kerana model dan teori yang dinyatakan hanya berdasarkan penyelesaian konflik perkauman melalui politik.

Mengikut Wilson (1977) tidak kesemua permasalahan masyarakat majmuk boleh diselesaikan melalui kaedah penyelesaian politik yang diterajui oleh sekumpulan elit yang berpengaruh sahaja, tetapi masalah ini harus ditinjau dari berbagai faktor termasuk faktor ekonomi, sosio-budaya dan pendidikan.

Pendidikan melalui proses persekolahan merupakan suatu bentuk pola interaksi sosial antara manusia. Aspek sosial dalam proses pendidikan boleh dikonsepsikan dengan melihat keadaan saling bergantung antara murid dengan murid yang lain dalam proses pembelajaran. Di Malaysia terdapat Sistem Pendidikan Kebangsaan dan salah satu matlamat keseluruhan ialah perpaduan nasional.

1.1 Masyarakat Majmuk Di Malaysia

Malaysia adalah sebuah negara yang penduduknya terdiri daripada masyarakat majmuk yang diwakili oleh etnik Melayu, Cina, India, Kadazan, Iban, Murut dan kumpulan etnik minoriti yang lain. Taburan peratus penduduk Semenanjung Malaysia ialah Melayu (62%), Cina (29%), India (8%) dan bangsa lain (1%) (Malaysia, 2003; Jabatan Perangkaan Malaysia, 2003). Ketiga-tiga kaum utama Melayu, Cina dan India mempunyai perbezaan dari segi bangsa, agama, bahasa, budaya, tempat tinggal dan cara hidup.

Mengikut Syed Husin Ali (1984), pola kegiatan ekonomi orang Melayu yang tinggal di kawasan luar bandar dengan menjalankan aktiviti pertanian,

orang India tinggal di ladang getah sebagai buruh ladang dan orang Cina yang tinggal di kawasan bandar menjalankan aktiviti perniagaan. Kegiatan ekonomi begini mempengaruhi pola penempatan penduduk Malaysia terutama pada zaman sebelum merdeka. Pola taburan penduduk berdasarkan lokasi dan kegiatan ekonomi berterusan sehingga Malaysia mencapai kemerdekaan. Perubahan pola taburan penduduk berdasarkan lokasi dan kegiatan ekonomi hanya berlaku setelah Dasar Ekonomi Baru diperkenalkan pada 1971 setelah peristiwa 13 Mei 1969 (Mac.Andrews,1977). Sekitar tahun 1980an usaha untuk melahirkan masyarakat Malaysia yang bersefahaman, bersatupadu dan bertoleransi semakin giat dilaksanakan melalui Jabatan Perpaduan Negara seperti Perpaduan Nasional, Rukun Negara dan penonjolan perkataan nasional bagi memenuhi rupa bangsa di Malaysia walaupun ia merupakan satu usaha yang amat berat dan mencabar.

Fakta sejarah menunjukkan orang Melayu merupakan penduduk asal atau pribumi (Syed Husin Ali, 1984). Orang Cina dan orang India dianggap sebagai kaum imigran (Khoo Kay Kim,1980). Orang Cina dan orang India dibawa masuk ke Tanah Melayu oleh pihak British pada pertengahan abad ke 19 dan awal abad ke 20 untuk mengusahakan kegiatan ekonomi kolonialis terutama dalam sektor bijih timah dan getah. Setelah merdeka ramai daripada kumpulan imigran, dan anak-anak imigran yang dilahirkan di Tanah Melayu mahu terus tinggal di Tanah Melayu sebagai penduduk tetap (Mohd Suffian Hashim,1976; Marimuthu, 1984; Mohd. Aris, 1988).

Furnivall (1965) menjelaskan masyarakat majmuk merujuk kepada penduduk berbagai kaum yang tinggal di suatu kawasan tetapi mengamalkan kebudayaan, agama, bahasa dan adat resam yang tersendiri. Furnivall (1965) menjelaskan masyarakat Malaysia sering ditakrifkan sebagai masyarakat majmuk. dengan komuniti Melayu, Cina, dan India hidup sebelah menyebelah tetapi berasingan dari segi kepercayaan, budaya dan bahasa. Walaupun masyarakat Melayu, Cina dan India hidup sebelah menyebelah tetapi terpisah oleh ciri perbezaan bahasa, budaya dan agama. Konsep masyarakat majmuk yang dikemukakan oleh Furnivall adalah berdasarkan kepada kajiannya di Indonesia dan Burma. Konsep ini digunakan secara khas untuk merujuk kepada masyarakat tropikal yang di bawah kuasa penjajah yang mengamalkan dasar pecah dan perintah. Kumpulan etnik ini hidup secara berasingan sehingga menjadikan pola interaksi sosial antara etnik terhadap dan jikapun berlaku hanya dalam urusan jual beli terutama barang-barang keperluan harian. Penjajah Inggeris menimbulkan konflik dalam dan luar etnik dengan tujuan menimbulkan perpecahan. Dasar ini berjaya dilaksanakan di India, Burma, Malaysia dan Vietnam (Mukherjee dan Jasbir, 1985). Walaupun berbagai kaum tetapi penduduk ini berganding bahu di bawah satu sistem politik yang sama. Kebanyakan pembahagian tugas dilakukan atas garis-garis ras (Mac.Andrews, 1977),

Berdasarkan takrifan yang dikemukakan oleh Furnivall, pembentukan sesuatu masyarakat majmuk bergantung kepada kepelbagaian etnik dalam sesuatu masyarakat. Idea Furnivall mengenai masyarakat majmuk telah

dibincangkan oleh Smith, 1965, Marimuthu, 1988 dan Smolicz, 1997. Smith telah menjalankan kajian dan satu analisis tentang masyarakat majmuk. Smith menyatakan masyarakat majmuk sebagai masyarakat yang mempunyai kepelbagaian budaya, perpecahan sosial dan perselisihan. Dari segi kuasa politik masyarakat majmuk dikuasai oleh kumpulan majoriti yang mempunyai latar belakang kebudayaan yang tersendiri. Kebudayaan yang diamalkan oleh kumpulan majoriti ini dianggap dominan yang akan menjadi teras kepada pembentukan budaya nasional.

Malaysia juga menghadapi masalah perkauman, seperti yang dinyatakan oleh Furnivall dan Smith, terutama bersabit dengan isu-isu kewarganegaraan, budaya, bahasa, pendidikan, politik dan ekonomi yang menyebabkan wujud perselisihan dalam kalangan masyarakat pelbagai etnik. Bagi menjamin ketenteraman, keperluan untuk pemupukan pola interaksi sosial perlu diberi keutamaan bagi mengurangkan jurang perbezaan di antara etnik. Berbagai-bagai dasar dan aktiviti sosial yang menjurus kepada integrasi antara kaum disediakan dengan harapan pelbagai etnik lebih mengenal corak kehidupan dan budaya etnik Melayu, Cina dan India. Menurut Georg Simmel (1976) oleh kerana pemahaman latar belakang dan kebudayaan di antara kumpulan etnik adalah berlainan, pola interaksi sosial dalam kalangan masyarakat majmuk harus ditingkatkan bagi mengurangkan jurang perbezaan sama ada dari segi bangsa, budaya, agama dan bahasa. Dengan itu jelaslah pola interaksi sosial dalam kalangan masyarakat majmuk harus di beri keutamaan bagi menjamin proses pembinaan kebangsaan dan

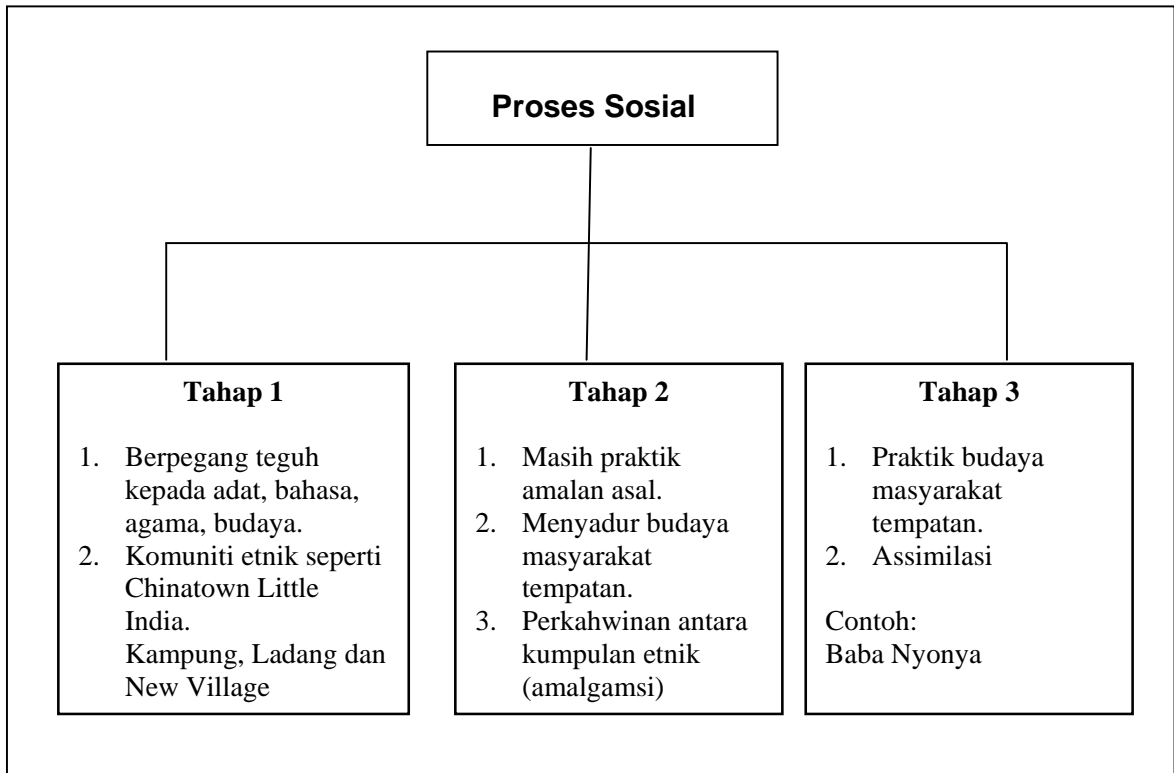
pembangunan negara dalam kalangan generasi muda terutama yang berada di bangku sekolah bermula pada peringkat tadika, sekolah rendah hingga ke sekolah menengah.

1.2 Proses Sosialisasi Golongan Imigran di Malaysia

Proses sosial golongan imigran di Malaysia boleh dibahagikan kepada tiga tahap, sama seperti yang diajukan oleh Mc.Lemore dan Romo (1998) melalui kajian yang dijalankan terhadap golongan imigran (Eropah Timur dan Selatan dan Timur Jauh) di Amerika Syarikat pada tahun 1996. Proses sosial yang dikemukakan oleh Mc.Lemore dan Romo dapat diaplikasikan dalam mengkategorikan golongan imigran di Malaysia.

Mengikut kajian Mc.Lemore dan Romo (1998) pada tahap pertama golongan imigran masih berpegang teguh kepada budaya tradisi yang diwarisi dari negara asal dan adalah sukar bagi golongan imigran untuk pola berinteraksi sosial dengan penduduk tempatan (Eropah Barat dan Utara dan Anglo-Saxon). Golongan imigran ini masih berpegang kuat kepada amalan budaya tradisi dalam kehidupan seharian walaupun tidak berada di tanah air sendiri. Pada tahap kedua, amalgamasi berlaku apabila golongan imigran menerima nilai dan budaya masyarakat tempatan dan mempraktikkannya bilamana sesuai. Pada tahap ketiga, proses asimilasi berlaku apabila golongan imigran dapat menerima adat, bahasa, budaya dan agama penduduk asal yang menjadi golongan majoriti di sesuatu lokasi. Di Malaysia

proses sosialisasi melalui pola interaksi sosial dapat digambarkan melalui rajah 1.1 di bawah:

Rajah 1.1 : Proses Sosialisasi

Di Malaysia masyarakat imigran berada dalam tahap 1 dan 2. Masyarakat imigran yang berada pada tahap 1 dan 2 akan melalui proses akomodasi ataupun penyesuaian dan penyisipan antara budaya (Syed Husin Ali, 1984) dalam kalangan pelbagai etnik. Akomodasi adalah satu keadaan atau proses apabila kelompok-kelompok bersetuju untuk menghentikan atau mengelakkan konflik dengan mengadakan interaksi secara damai untuk sementara atau selama-lamanya. Interaksi sosial yang diwujudkan ini membolehkan kelompok-kelompok yang terlibat meneruskan identiti walaupun

mengamalkan sikap yang berlainan antara satu kumpulan etnik dengan kumpulan etnik yang lain.

1.3 Pola Interaksi Sosial Melalui Pendidikan

Pola interaksi sosial antara kumpulan pelbagai etnik dapat dipupuk melalui dasar pendidikan kebangsaan yang berorientasikan perpaduan (Vander Zanden, 1989). Interaksi sosial harus disemai pada peringkat kanak-kanak lagi dan sekolah menjadi tempat yang paling sesuai untuk memupuk semangat pola interaksi sosial. Sekolah berfungsi sebagai tapak asas yang dapat menginteraksikan kanak-kanak pelbagai etnik dalam satu persekitaran budaya dan masyarakat sekolah yang bertoleransi.

Sekolah merupakan tempat kanak-kanak berpeluang belajar secara bersama, bermain, mencari kawan baru, membina persefahaman serta perasaan persaudaraan dengan murid-murid lain, sama ada dengan rakan sebangsa mahupun berbangsa lain. Sekolah bukan sahaja berfungsi sebagai tempat memperoleh ilmu dan kemahiran tetapi sebagai tempat mengalami penyesuaian, tolak ansur dan pemupukan nilai-nilai murni sejagat. Sehubungan ini para pendidik sependapat menyatakan bahawa sekolah memupuk benih-benih pola interaksi sosial sama ada dalam kalangan masyarakat serumpun atau masyarakat majmuk. Sekolah merupakan tempat yang paling sesuai untuk kanak-kanak mengenali diri dan masyarakat di sekelilingnya (Kenneth, 1995; Kegan, 1997; Swift, 1997; Cole, 1999; dan Chiam, 2002).

Commanger (1993) berpendapat :

“Setiap dekad selepas tahun 1840 melihatkan dari dua hingga lapan juta orang asing masuk ke Amerika Syarikat. Tidak ada negara lain yang telah menyerap keturunan bangsa yang begitu besar dan berlainan dengan begitu cepat dan berjaya seperti di Amerika Syarikat. Sekolah umum di Amerika Syarikat telah terbukti berfungsi sebagai agensi yang paling cekap dalam proses interaksi.”

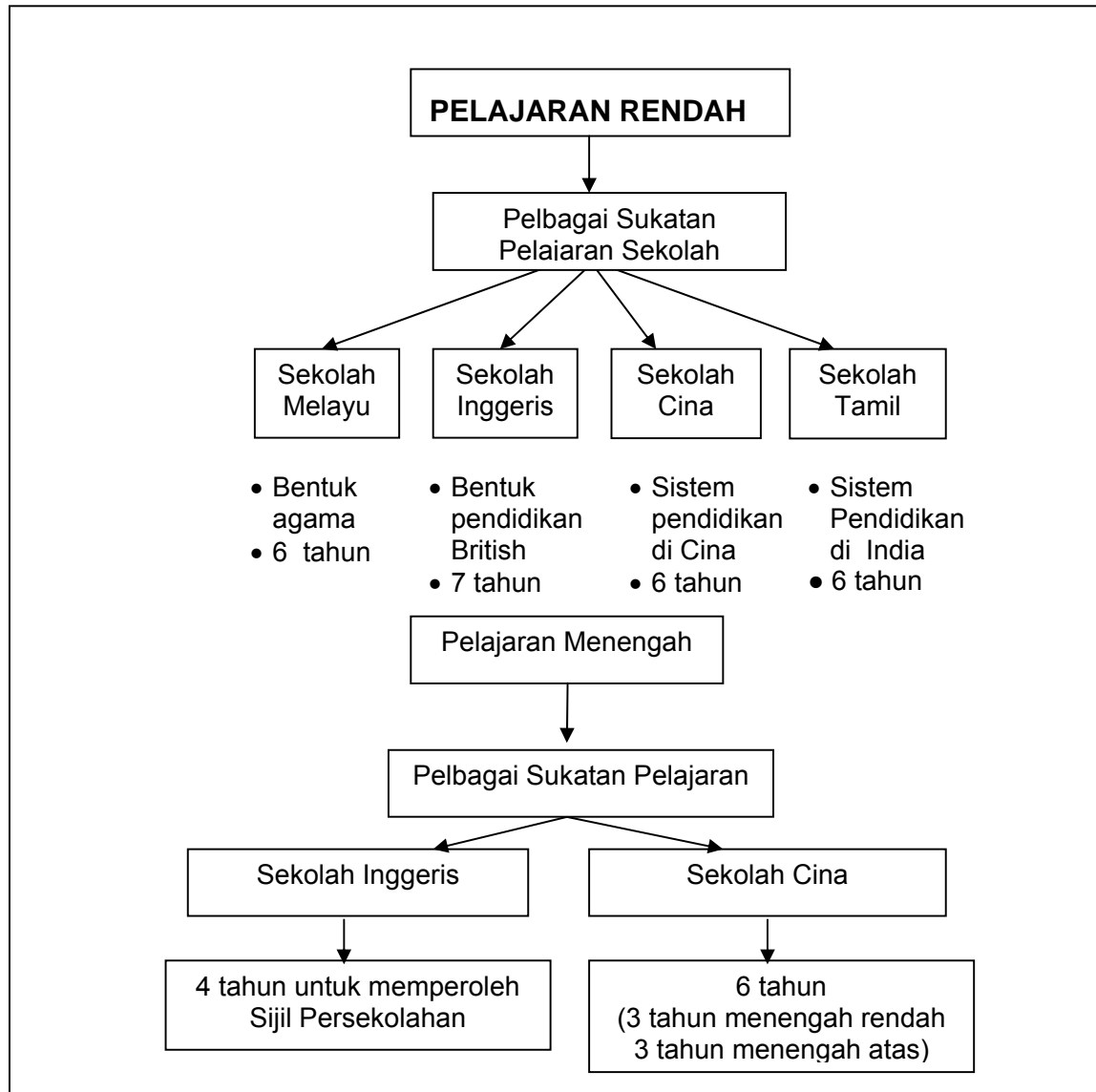
Loh dalam bukunya *Seeds of Separatism: Educational Policy in Malaya 1874 -1940*, telah membincangkan tentang sistem pendidikan bermula daripada zaman kolonial sehingga ke zaman pendudukan Jepun. Loh telah menunjukkan bagaimana penjajahan British dan sikap pegawai-pegawai Inggeris telah mempengaruhi kewujudan empat jenis sistem pendidikan ataupun *segmented education* di negara ini. Implikasinya, sistem pendidikan berdasarkan etnik ini terus diamalkan sehingga sekarang (Syed Husin Ali, 1984). Sebelum Tanah Melayu mencapai kemerdekaan tidak terdapat sebarang dasar ke arah pembentukan sistem pendidikan kebangsaan (Wan Hashim, 1981). Kerajaan Inggeris lebih cenderung mengamalkan sistem pendidikan secara terpisah bagi setiap kumpulan etnik. Kerajaan Inggeris menggalakkan penubuhan sistem persekolahan yang bercorak perkauman iaitu, Pendidikan Melayu, Pendidikan Inggeris, Pendidikan Cina dan Pendidikan Tamil untuk memenuhi keperluan pendidikan asas kaum masing-masing. Sistem pendidikan yang dilaksanakan pada zaman penjajahan Inggeris dibahagikan berlandaskan kepada kepentingan etnik (Loh,1975; Koh,1999). Akibat daripada sistem pendidikan berorientasikan etnik ini maka wujud empat jenis aliran bahasa, iaitu Melayu,

Inggeris, Cina dan Tamil dalam empat jenis sekolah yang berasingan (Loh, 1975; Wan Hashim Wan Teh, 1981; Syed Husin Ali, 1984 dan Koh, 1999).

Sekolah-sekolah Melayu terletak di kawasan perkampungan Melayu dan begitu juga dengan sekolah Cina yang kebanyakannya didirikan di bandar dan sekolah Tamil jauh terpencil di ladang getah (Loh, 1975; Haris Md.Jadi, 1983; Santhiram,1999 dan Kua Kia Song, 1999). Sistem persekolahan yang diamalkan oleh setiap kumpulan etnik mempunyai dasar, tujuan, kurikulum, sukatan pelajaran, bahasa pengantar, buku teks, sekolah, latihan perguruan yang tersendiri dan berbeza-beza di antara satu sekolah etnik dengan sekolah etnik yang lain. Dengan itu empat jenis persekolahan iaitu sekolah Inggeris, Melayu, Cina dan Tamil menunjukkan ciri-ciri seperti (a) peluang pendidikan bagi penduduk tidak seimbang antara kaum (b) sekolah untuk kaum dengan penggunaan bahasa pengantar masing-masing (c) empat jenis persekolahan mengikut sukatan pelajaran yang berbeza-beza. Sistem persekolahan yang berbeza-beza dan mengasing murid berbagai kaum hanya menyuburkan lagi semangat perkauman (Leonard, 2002). Apabila terdapat matlamat dan ideologi pendidikan yang berbeza di dalam sesebuah masyarakat majmuk dengan setiap kaum cuma mementingkan pendidikan kaum masing-masing maka usaha mengintegrasikan pelbagai kaum adalah agak sukar untuk dicapai (Leonard, 2002).

Sistem persekolahan terpisah seperti yang diamalkan oleh pelbagai kumpulan etnik ini kurang dapat mengintegrasikan pelbagai etnik. Keadaan

ini berlaku kerana setiap sekolah etnik ini masih menggunakan kurikulum pendidikan yang berlainan (Loh, 1975). Apabila setiap etnik menggunakan sekolah dan kurikulum pendidikan yang berlainan aspirasi kerajaan untuk menyatupadukan rakyat tidak dapat direalisasikan (Despres, 1967; Leonard, 2002). Mengikut Despres (1967) lagi jika setiap sekolah mengamalkan kurikulum yang berlainan, keadaan ini akan mencetuskan segrigasi antara penduduk dan gejala ini akan mengakibatkan berlakunya perpecahan antara kaum kerana setiap kumpulan etnik mempunyai matlamatnya tersendiri dan apabila tidak disatukan dalam satu institusi, diversifikasi akan berlaku. Implikasi daripada keadaan ini akan berlaku prasangka dan kecurigaan, mencetuskan pergaduhan antara kaum, toleransi dan saling kerjasama kurang berlaku dan memudahkan berlakunya perpecahan dan persengketaan, dan kesannya negara akan porak-peranda dan tidak stabil. Rajah 1.2 menunjukkan sistem yang dilaksanakan pendidikan semasa penjajahan British.

(Bock,1976)

Rajah 1.2 : Pendidikan Semasa Penjajahan British

Sistem persekolahan yang diperkenalkan oleh Inggeris mengakibatkan berlakunya perpisahan antara kumpulan etnik. Sistem pendidikan yang bersifat perkauman ini tidak memungkinkan pola interaksi sosial berlaku

diantara murid Melayu, Cina dan India. Sistem persekolahan yang bersifat perkauman ini kurang memberi ruang dan peluang kepada murid memahami perbezaan dan persamaan yang terdapat sesama kumpulan etnik (Coser, 1978). Sistem pendidikan yang diamalkan ini dapat menebalkan lagi semangat perkauman terhadap pelbagai etnik.

Sistem persekolahan yang berdasarkan etnik ini telah melahirkan empat aliran ideologi perkauman, empat jenis kebudayaan, dan empat jenis bahasa pengantar yang digunakan di sekolah masing-masing. Keadaan ini akan mendatangkan implikasi serius terhadap proses pola interaksi sosial antara murid pelbagai etnik serta perpaduan rakyat. Selepas 1957 usaha menyemai unsur-unsur perpaduan melalui satu sistem pendidikan kebangsaan telah dilaksanakan kepada anak Melayu, Cina dan India (Wan Hashim, 1981). Usaha-usaha membina interaksi sosial serta perpaduan masyarakat melalui pendidikan dapat dikenal pasti melalui laporan-laporan pendidikan, ordinan pendidikan, Rukun Negara, dan Falsafah Pendidikan Kebangsaan yang diperkenalkan secara berperingkat-peringkat.

Usaha pertama ke arah menggalakkan pola interaksi sosial antara murid pelbagai etnik melalui pendidikan dinyatakan dalam Laporan Barnes atau *Barnes Report (1950)*. Laporan Barnes mencadangkan penubuhan dua sistem persekolahan sahaja di peringkat sekolah rendah iaitu sekolah Inggeris dan sekolah Melayu yang akan mencerminkan identiti kebangsaan. Bahasa Inggeris dan bahasa Melayu akan digunakan sebagai bahasa

pengantar. Di peringkat sekolah menengah pula cuma bahasa Inggeris dicadangkan sebagai bahasa pengantar. Sekolah-sekolah Inggeris akan dibiayai secara sepenuh oleh kerajaan dan berikutnya dikenali dengan sekolah kebangsaan atau *National Schools*. Sekolah Cina dan Tamil dicadangkan supaya dimansuhkan secara berperingkat-peringkat. Bagaimanapun bahasa Cina dan bahasa Tamil akan diajar sebagai satu mata pelajaran di sekolah-sekolah kebangsaan.

Laporan Barnes adalah penting kerana buat pertama kalinya satu kenyataan telah dibuat mengenai pendidikan yang patut memainkan peranannya bagi mengurangkan jurang perbezaan kaum dan mengintegrasikan semua kaum ke arah satu negara yang bersatu padu. Laporan Barnes juga yakin bahawa sekolah-sekolah Inggeris boleh digunakan untuk mencapai integrasi sosial. Setiap bilik darjah mencerminkan sebuah negeri Tanah Melayu yang kecil yang jarang berlaku masalah kaum dan agama (Council Paper No.553 of 1946). Minat untuk menjadikan bahasa Inggeris sebagai bahasa pengantar di sekolah-sekolah menengah sebagaimana yang dicadangkan oleh Laporan Barnes merupakan langkah kerajaan British mengurangkan ketegangan dalam masalah pendidikan. Walaupun langkah kerajaan British adalah untuk mengurangkan ketegangan tetapi sebaliknya penduduk Tanah Melayu terutama orang Melayu tidak bersetuju dan menentang penggunaan bahasa Inggeris sebagai alat menyatupadukan rakyat.

Laporan Barnes ternyata berusaha untuk mengurangkan sistem persekolahan pelbagai kaum yang menghalang proses pola integrasi sosial antara murid pelbagai etnik dan perpaduan dalam kalangan rakyat. Sungguhpun Jawatankuasa Barnes mempunyai rasionalnya apabila mencadangkan penubuhan sekolah-sekolah kebangsaan dan dalam pemilihan bahasa Inggeris dan bahasa Melayu sebagai bahasa pengantar dan sebagai bahasa yang sesuai bagi mengintegrasikan semua kaum, cadangan ini mendapat tentangan hebat dari kaum Cina yang melihat tindakan tersebut sebagai satu usaha sengaja untuk menghancurkan bahasa dan kebudayaan Cina. Jelas menunjukkan usaha untuk mengintegrasikan etnik di Tanah Melayu telah diusahakan sejak tahun 1950an lagi. Walau bagaimanapun usaha-usaha ini terhenti sekerat jalan kerana ada bantangan daripada kumpulan imigran lain yang mahu kekalkan sekolah-sekolah etnik .

Sebagai satu jalan tolak ansur, pada Januari 1951, kerajaan telah membentuk satu lagi Jawatankuasa yang di ketuai oleh William Fenn, seorang pendidik Cina dan Wu Teh Yao seorang pegawai Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu untuk mengkaji sistem persekolahan vernakular Cina serta mendapat pandangan masyarakat Cina terhadap pendidikan Cina di negara ini. Jawatankuasa Fenn-Wu memang bersimpati dengan pendidikan dalam kalangan masyarakat Cina. Laporan Fenn-Wu menjelaskan bahawa masyarakat Cina mahu status sekolah Cina dikekalkan dan murid-murid Cina sanggup belajar tiga bahasa iaitu bahasa Cina, bahasa Melayu dan bahasa

Inggeris dan bahasa Cina diberi pengiktirafan sama seperti bahasa Melayu dan bahasa Inggeris.

Laporan Barnes dan Fenn-Wu mempunyai falsafah yang berbeza membangkitkan secara terbuka perbincangan jenis pendidikan yang sesuai bagi Tanah Melayu. Perbezaan yang ternyata ialah cara-cara untuk mencapai matlamat sebuah negara Tanah Melayu. Laporan Fenn-Wu misalnya, menyatakan jika Tanah Melayu bermatlamat politik dan semua rakyat Tanah Melayu dapat dilibatkan secara logik, semua sekolah patut dinilai secara kritis sumbangan-sumbangan ke arah kesatuan politik dalam kalangan penduduk pelbagai etnik. Laporan Fenn-Wu bercanggah dengan Laporan Barnes yang mencadangkan penubuhan satu corak sekolah kebangsaan yang merentasi ciri-ciri semua kaum. Laporan Fenn-Wu menyokong supaya sistem persekolahan majmuk dikekalkan dan menekankan keperluan untuk memberi pengiktirafan kepada bahasa Cina selain bahasa Melayu dan Inggeris. Kedua-dua laporan ini dikaji semula oleh satu Jawatankuasa Penasihat Pusat Pelajaran yang kemudian telah menyerahkan laporan ini kepada Jawatankuasa Khas untuk dipertimbangkan dan “memperakukan kepada kerajaan untuk perundangan yang sesuai”. Hasil kesemua Laporan yang telah dibincangkan ialah Ordinan Pelajaran 1952.

Pada dasarnya, Ordinan Pelajaran 1952 berusaha untuk mengurangkan jurang perbezaan yang terdapat dalam sistem persekolahan di Tanah Melayu dengan menjadikan bahasa Melayu dan bahasa Inggeris

sahaja sebagai bahasa penghantar di sekolah. Laporan Barnes telah mencadangkan dua jenis sekolah kebangsaan dan kanak-kanak dari semua keturunan pelajaran percuma selama enam tahun dengan menggunakan bahasa-bahasa rasmi iaitu bahasa Melayu dan bahasa Inggeris. Di samping itu kemudahan akan disediakan untuk murid-murid Cina dan India di sekolah-sekolah kebangsaan untuk mempelajari bahasa Cina dan bahasa Tamil. Ordinan Pelajaran 1952 juga mendapat tentangan daripada orang Cina yang mahu sistem persekolahan vernakular dikekalkan dengan bahasa-bahasa Inggeris, Melayu, Cina dan India sebagai bahasa pengantar. Ordinan Pelajaran 1952 gagal dilaksanakan kerana Laporan Barnes telah banyak mempengaruhi Ordinan berhubung dengan dasar bahasa di sekolah-sekolah. Dasar bahasa telah menimbulkan tentangan yang hebat daripada masyarakat Cina apabila mendapati tidak terdapat sebarang cadangan untuk meletakkan bahasa Cina ke dalam sistem pendidikan yang hendak dibentuk. Dengan itu usaha pertama untuk mengintegrasikan semua kaum di bawah satu sistem pendidikan di peringkat sekolah rendah telah menghadapi pelbagai halangan dan tentangan .

Halangan daripada masyarakat Melayu, Cina dan India ialah terhadap isu-isu yang berkaitan dengan penyusunan semula sistem persekolahan dan implikasinya ke atas sekolah-sekolah vernakular dan bahasa-bahasa yang terlibat dengannya. Persatuan Guru-Guru Sekolah Cina mengesahkan Ordinan Pelajaran 1952 dan menganggapnya sebagai satu rancangan yang bertujuan untuk menghapuskan semua pendidikan Cina di Tanah Melayu. Kecaman

yang dibuat oleh Persatuan Guru-Guru Sekolah Cina diikuti pula dengan penghantaran satu memorandum kepada Vijayalakshmi Pandit, Presiden Perhimpunan Agung Bangsa-Bangsa Bersatu yang melawat Tanah Melayu pada bulan Ogos, 1954. Memorandum tersebut meminta Kerajaan Persekutuan supaya menarik balik Ordinan 1952 yang dianggap sebagai bertujuan untuk menghapuskan semua sekolah Cina. Sebaliknya memorandum tersebut mencadangkan supaya sistem persekolahan majmuk yang telah dibentuk dikekalkan dengan bahasa-bahasa Inggeris, Tamil, Cina dan Melayu dijadikan bahasa pengantar.

Tentangan orang-orang Melayu terhadap Ordinan Pelajaran 1952 telah dipelopori oleh Kesatuan Persekutuan Guru-Guru Melayu Semenanjung. Pada asasnya kesatuan tersebut meminta supaya taraf sekolah-sekolah Melayu ditingkatkan dengan menjadikan bahasa Melayu sebagai bahasa rasmi dan taraf guru-guru sekolah Melayu ditingkatkan. Walau bagaimanapun isu-isu berkaitan Ordinan Pelajaran 1952 dipendamkan dalam parti politik masing-masing kerana pilihanraya Persekutuan akan diadakan dan Parti Perikatan merasakan bahawa isu ini boleh menyebabkan perpecahan. Dengan kemenangan Parti Perikatan isu-isu berkaitan pendidikan menjadi lantang dari dahulu. Abdul Razak bin Hussein sebagai Menteri Pelajaran yang pertama telah menyatakan perlunya kajian dilakukan ke atas Ordinan Pelajaran 1952.

Selepas Perikatan menang dalam pilihan raya tahun 1955, kerajaan Persekutuan melantik satu Jawatankuasa yang dipengerusikan oleh Abdul Razak bin Hussein untuk mengkaji semula keseluruhan dasar dan pelaksanaan pendidikan di Tanah Melayu. Tugas-tugas Jawatankuasa Pendidikan adalah membentuk sistem pendidikan yang dapat diterima oleh semua rakyat kerana kegagalan penyatuan sistem pendidikan yang dilaksanakan oleh British. Juga dicadangkan supaya Ordinan pelajaran 1952 dikaji serta dibuat pindaan. Seterusnya bahasa Melayu diperakukan sebagai bahasa kebangsaan di samping menjamin perkembangan bahasa dan kebudayaan kaum-kaum lain. Jawatankuasa juga mencadangkan corak sistem pendidikan kebangsaan.

Laporan Jawatankuasa Pelajaran 1956 yang juga dikenali sebagai Laporan Razak merupakan usaha pertama ke arah memupukan integrasi sosial melalui pendidikan. Ini termaktub dalam Laporan Razak (1956:12) iaitu:

“Tujuan dasar pelajaran di dalam negeri ini ialah bermaksud hendak menyatukan budak-budak daripada semua bangsa di dalam negeri ini dengan memakai satu peraturan pelajaran yang meliputi semua bangsa dengan menggunakan bahasa kebangsaan sebagai bahasa pengantar yang besar, walau pun perkara ini tiada dapat dilaksanakan dengan serta-merta melainkan hendaklah diperbuat dengan beransur-ansur”.

Kenyataan di atas menjelaskan matlamat Laporan Razak untuk mengintegrasikan semua bangsa di Tanah Melayu melalui penggunaan bahasa Melayu sebagai bahasa kebangsaan. Di samping itu Laporan Razak juga

mencadangkan kurikulum yang sama dan yang “bercorak Tanah Melayu” bagi semua sekolah rendah termasuk sekolah Cina dan sekolah Tamil. Bagaimanapun Laporan Razak tidak menghalang kewujudan sekolah rendah Cina dan Tamil. Sekolah-sekolah rendah Cina dan Tamil dibenarkan berterusan. Semua sekolah rendah diklasifikasikan kepada dua jenis sekolah iaitu Sekolah Umum (Sekolah Kebangsaan) dan Sekolah Jenis Umum (Sekolah Jenis Kebangsaan Cina dan Tamil). Cadangan ini merupakan satu tolak ansur untuk mengekalkan perpaduan semua kaum di negara ini memandangkan Tanah Melayu dalam proses mendapat kemerdekaan. Bagaimanapun Laporan Razak juga tidak dapat menyelesaikan isu dan masalah meletakkan semua murid pelbagai kaum di bawah sekolah rendah yang sama seperti dicadangkan oleh Laporan Barnes. Sebaliknya pendidikan sekolah rendah masih disegregasikan mengikut aliran-aliran tertentu dengan bahasa ibunda sebagai bahasa pengantar di sekolah-sekolah ini sehingga sekarang.

Laporan Razak dengan jelas memberi penekanan kepada perpaduan negara sebagai satu matlamat yang perlu dicapai. Ini bermakna bahawa unsur-unsur dan nilai-nilai perpaduan dijadikan teras dasar pendidikan kebangsaan untuk menjamin kesejahteraan dan kepentingan masyarakat Tanah Melayu yang terdiri daripada pelbagai kumpulan etnik. Oleh kerana masyarakat di Malaysia berupa masyarakat majmuk, maka perpaduan yang diwujudkan mesti berupaya menangkis gejala-gejala yang boleh memecah-belahkan rakyat. Gejala-gejala tersebut umpamanya adalah gejala-gejala

perkauman, keturunan, agama, bahasa, perasaan kedaerahan. Laporan Razak telah disusun semula selepas enam tahun dilaksanakan

Pada bulan Februari 1960, sebuah Jawatankuasa Penyemak Pelajaran ditubuhkan untuk mengkaji semula pelaksanaan dasar pelajaran kebangsaan seperti yang terkandung dalam Penyata Razak, 1956. Jawatankuasa Penyemak Pelajaran diketuai oleh Abdul Rahman bin Talib. Laporan Rahman Talib telah siap pada Jun 1960 dengan mengekalkan konsep asal yang terdapat dalam Ordinan Pelajaran 1957 iaitu (a) bahasa Melayu dan bahasa Inggeris diwajibkan di semua sekolah dan (b) satu sukatan pelajaran yang sama untuk semua sekolah. Laporan Rahman Talib telah diakui dan diluluskan sebagai Akta pelajaran 1961. Di antara syor-syor utama Laporan Rahman Talib untuk memperkukuhkan lagi pola integrasi sosial murid pelbagai kaum dan memberi erti kepada pendidikan kebangsaan adalah dengan melaksanakan semua peperiksaan awam dalam bahasa Melayu dan bahasa Inggeris sahaja. Mulai tahun 1962, kelulusan dalam mata pelajaran bahasa Melayu adalah diwajibkan dalam Peperiksaan Sijil Rendah Pelajaran (SRP). Dalam Laporan Rahman Talib bahasa Melayu diberi keutamaan yang mana kelulusan dalam Sijil Rendah Pelajaran adalah wajib. Murid daripada pelbagai kumpulan etnik akan mengikuti satu bahasa yang sama. Dengan penggunaan satu bahasa yang sama diharapkan dapat meningkatkan interaksi sosial pelbagai kumpulan etnik (Katz, 1980).

Laporan Rahman Talib 1960 merupakan kesinambungan daripada Laporan Razak 1956. Sekolah rendah mengikut aliran bahasa ibunda diteruskan dengan murid di sekolah-sekolah rendah pelbagai aliran desegregasikan. Perbezaan penempatan murid mengikut pelbagai aliran ini menyebabkan murid kurang dapat berinteraksi dengan kumpulan etnik yang berlainan. Mengikut Vasta (1992) murid yang disegregasikan pada peringkat umur seawal 6 tahun kurang bertoleransi dan gemar jarak sosial yang jauh dengan kumpulan etnik yang berlainan. Dengan itu di antara tahun 1960 sehingga 1969 pendidikan di Malaysia telah memperlihatkan pelaksanaan Laporan Razak dan Laporan Rahman Talib yang telah memperkenalkan pendidikan bercorak Tanah Melayu melalui kurikulum yang sama di semua sekolah rendah dengan penggunaan bahasa Melayu sebagai bahasa kebangsaan dan bahasa perpaduan.

Selepas peristiwa 13 Mei 1969 sistem pendidikan di Malaysia menitikberatkan perpaduan nasional dengan berlandaskan ideologi Rukun Negara (Wan Hashim, 1981; Nagendralingam, 1985 dan Tan Chee Beng, 1987). Rukun Negara telah diistiharkan pada 31 Ogos 1970. Rukun Negara merupakan satu falsafah serta ideologi negara untuk menentukan kehidupan rakyat serta masa depan negara. Prinsip-prinsip Rukun Negara adalah kepercayaan kepada tuhan, kesetiaan kepada raja dan negara, keluhuran perlembagaan, kedaulatan undang-undang dan kesopanan dan kesusilaan.

Rukun Negara adalah penting kerana ia telah meletakkan asas falsafah bagi negara apabila membentuk dan melaksanakan dasar-dasar pembangunan dan integrasi nasional. Dalam Rancangan Malaysia Kedua (1971 - 1975), integrasi nasional diberi penekanan dengan jelas “Perpaduan negara adalah matlamat yang penting sekali bagi negara ini”. Melalui amalan prinsip-prinsip Rukun Negara diharapkan akan dapat mencapai perpaduan di antara masyarakat berbilang kaum, mencipta masyarakat Malaysia yang adil, memelihara tradisi-tradisi rakyatnya dan membina masyarakat Malaysia yang progresif. Dalam Laporan Razak dan Laporan Rahman Talib dinyatakan bahawa satu saluran penting untuk mencapai perpaduan rakyat adalah melalui pendidikan kebangsaan. Dengan itu pendidikan di Malaysia diubahsuai ke arah cita-cita yang terdukong dalam lima prinsip Rukun Negara.

Mulai 1970, bahasa pengantar di Sekolah Rendah Kebangsaan Inggeris ditukar kepada bahasa Melayu secara berperingkat-peringkat, mulai daripada Darjah 1 hingga Darjah 6 pada tahun 1975 dan di Sabah dan Sarawak mulai 1976. Selepas itu semua sekolah menengah kerajaan termasuk di Sabah dan Sarawak dikehendaki menggunakan bahasa Melayu sebagai bahasa pengantar sehingga Tingkatan 6 pada tahun 1982. Perubahan ini menggambarkan satu keadaan untuk menuju ke arah integrasi nasional sebab murid akan berkongsi satu persekitaran dan bahasa yang sama. Ini akan mewujudkan peluang dan ruang untuk murid berinteraksi (Ting, 1978; Wan Hashim, 1981; Vasta, 1992) sepenuhnya di sekolah